ΝΙΚΟΥ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ

ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ

ΠΟΡΕΙΑ

Ὁ Ν. Μπελογιάννης στὴν Ἔδρα τοῦ Γενικοῦ Ἀρχηγείου τοῦ ΔΣΕ

ΝΙΚΟΥ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ

ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ

ΠΟΡΕΙΑ
ΑΘΗΝΑ 1977

'Ανατυπώθηκε ἀπὸ τό.

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΝΕΑ ΕΛΛΑΔΑ" 1953

"πορεια": σολωνος 77, τηλ. 3631 622

«Ὁ Μπελογιάννης πέθανε. Δέ θυσίασε τίποτα ἀπό τήν τιμή μας, οὔτε ἀπό τήν ἐλπίδα πού ἔχουμε στό Αὔριο πού ἀστραποβολᾶ». Μ' αὐτά τά λόγια ὁ μεγάλος γάλλος ποιητής Πώλ 'Ελυάρ ἔκφρασε τήν εὐγνωμοσύνη τῆς προοδευτικῆς ἀνθρωπότητας στόν ἥρωα τοῦ λαοῦ μας Νίκο Μπελογιάννη, πού καί μέ τήν τελευταία του μάχη στό στρατοδικεῖο καί μπροστά στό ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα, δικαίωσε τίς ἐλπίδες καί τήν ἐμπιστοσύνη, πού τοῦ ἔδειξαν ὅλοι οἱ ἁπλοί καί τίμιοι ἄνθρωποι σ' ὅλες τίς χῶρες.

Δέν μποροῦσε ὅμως νἄτανε διαφορετικά. Δέν ἤτανε δυνατό νά μή δικαιώσει τίς ἐλπίδες καί τήν ἐμπιστοσύνη τῆς προοδευτικῆς ἀνθρωπότητας, ὁ κουκουές Μπελογιάννης, γιατί ὅλη του ἡ ζωή ἤτανε μιά ζωή ἑνός τίμιου ἀγωνιστῆ γιά τά συμφέροντα τοῦ λαοῦ, ἑνός ἀγωνιστῆ πού μιά καί μοναδική φιλοδοξία εἶχε: «νά δώσει ὅλες του τίς δυνάμεις καί τή ζωή του, ἄν χρειαστεῖ, γιά τό καλό τοῦ λαοῦ, γιά τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας, χωρίς νά διστάσει σέ καμιά θυσία καί χωρίς καμιά συνθηκολόγηση μέ τόν ἐχθρό».

Ὁ Μπελογιάννης νίκησε στήν ἄνιση μάχη μέ τήν ἀμερικανοκρατία, γιατί εἶχε διαπλάσει ἕναν τέλειο ἀγωνιστικό χαρακτήρα στό σκληρό σχολειό τῆς ταξικῆς πάλης μέσα ἀπό τίς γραμμές τοῦ ΚΚΕ, ὅπου ὁ ἴδιος ἀναδείχτηκε ἕνας ἀπό τούς πιό ἄξιους ἡγέτες του.

Ὁ Μπελογιάννης, ἀπό τόν ἄξιο μαχητή τοῦ στρατόπεδου τῆς δημοκρατίας, τῆς εἰρήνης καί τοῦ σοσιαλισμοῦ ἀπαιτοῦσε τοῦτα τά προσόντα: «χαρακτήρα, ἦθος, νά κάνει ἀσταμάτητο ἀγώνα γιά τό ξεπέρασμα τῶν ἀδυναμιῶν του, νά λέει πάντα τήν ἀλήθεια, νά παραδέχεται πάντα μέ θάρρος καί ἀνδρισμό τίς εὐθύνες του, νά μήν κάνει πρόχειρους αὐτοσχεδιασμούς στή δουλειά του, νά ἔχει ἀνεπτυγμένη τή συναίσθηση τῆς εὐθύνης, νά κρατάει πάντα ψηλά τόν τιμημένο τίτλο τοῦ μέλους τοῦ ΚΚΕ».

Τά προσόντα αὐτά πού χαρακτηρίζουν τόν ἄξιο κουκουέ, εἶναι τά προσόντα πού πλούσια διέθετε ὁ ἴδιος ὁ Μπελογιάννης, γι' αὐτό καί ὁ σ. Ν. Ζαχαριάδης λέει γιά τό Μπελογιάννη ὅτι

ήτανε «άξιος κουκουές, άητός, πραγματικός μπολσεβίκος, όδηγητής καί μπροστάρης».

Στήν πρώτη έπέτειο άπό τή δολοφονία τοῦ άξέχαστου έθνικοῦ μας ἥρωα Νίκου Μπελογιάννη, τό 'Εκδοτικό «Νέα 'Ελλάδα» προσφέρει στούς άναγνῶστες τή μικρή αὐτή συλλογή ἄρθρων πού ὁ Νίκος Μπελογιάννης έγραψε στήν περίοδο τῆς έποποιίας τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ τῆς 'Ελλάδας. 'Η μελέτη τους άπό τά μέλη τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς 'Ελλάδας καί ὅλους τούς λαϊκούς άγωνιστές, θά τούς βοηθήσει σοβαρά στή διάπλαση τοῦ άγωνιστικοῦ τους χαρακτήρα.

Οί λίγες αὐτές σελίδες ἄρθρων γραμμένες μέσα στή φωτιά τοῦ ένοπλου άγώνα, δείχνουν πῶς ὁ ἡγέτης άγωνιστής Νίκος Μπελογιάννης άπασχολοῦνταν μέ τά προβλήματα τοῦ άγώνα καί ίδιαίτερα μέ τό πρόβλημα τῆς διάπλασης άγωνιστικοῦ κομματικοῦ ἤθους καί χαρακτήρα καί βοηθοῦσε μέ τήν πλούσια πείρα του γιά νά δημιουργήσει τό Κόμμα μας ἄξιους καθοδηγητές ένός ἥρωα λαοῦ.

Σ' ένα άπό τά ἄρθρα τῆς συλλογῆς αὐτῆς, ὁ Μπελογιάννης ζητάει άπό τόν καθοδηγητή: νά ξέρει νά δίνει ὁλόπλευρη βοήθεια στούς συντρόφους του ὅταν τή χρειάζονται, νά τούς δίνει κουράγιο, αὐτοπεποίθηση, φτερά καί νά τούς ξανοίγει τή σκέψη καί τή φαντασία, νά τούς βοηθάει νά βροῦν λύση στό άδιέξοδο καί ὄχι ν' άρχίζει τίς φωνές καί τίς ξερές διαταγές, πού φέρνουν στό άντίθετο άποτέλεσμα.

Στό λόγο του στά 70χρονα τοῦ Μεγάλου Στάλιν, πού δημοσιεύεται σ' αὐτή τή συλλογή, ὁ Ν. Μπελογιάννης εἶπε: «'Η καλύτερη τιμή, τό λαμπρότερο δῶρο πού θά μποροῦμε νά προσφέρουμε στόν άγαπημένο μας Στάλιν, θά εἶναι νά προσπαθοῦμε ὅλοι, μέ μιά έπίμονη, άδιάκοπη προσπάθεια, νά γίνουμε ἄξια παιδιά του. Τό ὄνειρο κάθε άγωνιστῆ, πρέπει νἆναι νά μοιάσει, ὅσο περισσότερο μπορεῖ, μέ τό Στάλιν».

Καί σ' ένα ἄλλο ἄρθρο, ὁ Ν. Μπελογιάννης γράφει: «Ὅταν οἱ μαχητές τοῦ ΔΣΕ έξευτελίζουν τόν άμερικάνικο καί έγγλέζικο ίμπεριαλισμό, γιατί νά μή νικήσουν, ἄν ὄχι ὅλες, τίς περισσότερες άδυναμίες καί έλαττώματά τους;».

'Ανειρήνευτη πάλη μέ τίς άδυναμίες μας, αὐτή εἶναι ἡ πιό βασική άπό τίς ὑποθῆκες πού μᾶς ἄφησε φεύγοντας ὁ Νίκος Μπελογιάννης, γιά νά μπορέσουμε νά τοῦ μοιάσουμε, γιά νά καλύψουμε τό κενό πού ἄφησε.

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΝΕΑ ΕΛΛΑΔΑ"

ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ Ν. ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ ΣΤΑ 70ΧΡΟΝΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΤΑΛΙΝ

Σύντροφοι καί συντρόφισσες,

Σήμερα σ' όλες τίς γωνιές τοῦ κόσμου ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια ἐργαζόμενοι, μυριάδες ἀμέτρητες ἁπλοί ἄνθρωποι, εὔχονται ἀπό τά βάθη τῆς καρδιᾶς τους χρόνια πολλά στό Στάλιν.

Ποτέ κανένας ἄνθρωπος στόν κόσμο ὕστερ' ἀπό τό Λένιν δέ συγκέντρωσε τόσα βουνά ἀγάπης καί ἀφοσίωσης, ἀλλά καί τόσους σωρούς ἀπό λυσσασμένο μίσος. Γιά κάθε τίμιο ἄνθρωπο, γιά κάθε ἀγωνιστή τοῦ δίκιου καί τῆς λευτεριᾶς, γιά τήν ἀτέλειωτη φάλαγγα τῶν κομμουνιστῶν, ὁ Στάλιν εἶναι ὁ σοφός δάσκαλος, ὁ ἀγαπημένος φίλος, ὁ δοξασμένος ἀρχηγός. Εἶναι ἡ καρδιά τῆς καρδιᾶς μας. Εἶναι ὁ «μπάρμπας», ὅπως μέ μιά λέξη τόν ὀνομάζει χαϊδευτικά ὁ λαός μας. Καί ἀντίθετα γιά ὅλους τούς ἐκμεταλλευτές, γιά ὅλους τούς ἐχθρούς τῆς προόδου, ὁ Στάλιν εἶναι ὁ πιό μισητός ἀντίπαλος, ὁ πιό φοβερός ἐφιάλτης τους καί στόν ὕπνο καί στόν ξύπνο τους.

Σήμερα ὁ Στάλιν ἐνσαρκώνει τούς πόθους καί τίς ἐπιθυμίες, τίς ἐλπίδες καί τά ὄνειρα ἑκατομμυρίων καί δισεκατομμυρίων ἀνθρώπων. Εἶναι ἡ προσωποποίηση μιᾶς ὁλόκληρης ἐποχῆς, τῆς πιό ἱστορικῆς ἐποχῆς πού γνώρισε μέχρι σήμερα ἡ ἀνθρωπότητα, τῆς μεγάλης σταλινικῆς ἐποχῆς, τῆς ἐποχῆς τοῦ κομμουνισμοῦ. Γι' αὐτό εἶναι καί μεγάλος.

Στήν ἱστορία πολλούς εἴπανε καί λένε μεγάλους. Ὅμως πολλοί λίγοι ἀξίζουν αὐτό τόν τίτλο. Μεγάλος δέν μποροῦσε νἄναι ἕνας τυχοδιώχτης σάν τόν Χίτλερ, πού δοκίμασε νά γυρίσει τήν ἱστορία πρός τά πίσω καί ματοκύλησε τόν κόσμο. Οὔτε μπορεῖ νἄναι ποτέ μεγάλος ἕνας ἐγκληματίας σάν τόν Τσώρτσιλ, τόν ἐχθρό κάθε προοδευτικοῦ κινήματος, τόν ἐμπρηστή ἑνός νέου πολέμου. Ὁ Στάλιν ὅμως εἶναι καί πάρα εἶναι μεγάλος, ὅπως μεγάλος εἶναι κι ὁ Λένιν καί ὁ Μάρξ. Ἕνας ρῶσος μαρξιστής πολύ σωστά εἶπε ὅτι μεγάλος ἄνδρας εἶναι ἐκεῖνος πού «βλέπει μακρύτερα ἀπό τούς ἄλλους καί θέλει δυνατότερα ἀπό τούς ἄλλους». Τό «νά βλέπεις μακρύτερα ἀπό τούς ἄλλους» σημαίνει νά βλέπεις ὅτι ἡ ἱστορία κινιέται πρός τά μπρός, πρός τήν πρόοδο καί ταυτόχρονα νά συλλαμβάνεις κάθε φορά τούς νόμους αὐτῆς τῆς κίνησης. Καί τό «νά θέλεις δυνατότερα ἀπό τούς ἄλλους», σημαίνει νάχεις ὅλη τήν ἀλύγιστη θέληση καί δύναμη πού χρειάζεται, γιά νά μπεῖς ἐπικεφαλῆς αὐτῆς τῆς ἱστορικῆς κίνησης, νά συντρίψεις κάθε παλιό καί σάπιο καί νά ὁδηγήσεις τήν ἀνθρωπότητα σ' ἕναν καινούργιο πιό πολιτισμένο, πιό εὐτυχισμένο καί πιό χαρούμενο δρόμο.

Σήμερα κανένας δέ βλέπει μακρύτερα ἀπό τό Στάλιν καί κανένας δέν ἔχει δυνατότερη θέληση ἀπό τό Στάλιν.

Καί βλέπει μακρύτερα ἀπό κάθε ἄλλον ὁ Στάλιν γιατί στάθηκε ὁ καλύτερος, ὁ πιό πιστός μαθητής καί συνεχιστής τοῦ ἔργου τοῦ Μάρξ καί τοῦ Λένιν. Γι' αὐτό εἶναι καταπληχτική ἡ δύναμη τῆς ἐπιστημονικῆς του πρόβλεψης. Ὅταν μιλάει ὁ Στάλιν μιλάει ἡ ζωή, ἡ ἀλήθεια, ἡ πεῖρα ὁλόκληρων αἰώνων. Στά λόγια του καθρεφτίζεται ὁλοζώντανο τό παρόν καί ζωγραφίζεται μέ ἀκρίβεια τό μέλλον. Ὅ,τι λέει ὁ Στάλιν γίνεται. Εἶπε πρίν τήν ἐπανάσταση ὅτι μπορεῖ ἡ Ρωσία ν' ἀνοίξει πρώτη τό δρόμο πρός τό σοσιαλισμό, καί τόν ἄνοιξε. Εἶπε ὅτι μπορεῖ ν' ἀνοικοδομηθεῖ ὁ σοσιαλισμός στή

Ρωσία, κι ἀνοικοδομήθηκε. Εἶπε ἀπό τό 1925 ὅτι θά νικήσει ἡ Κινέζικη ἐπανάσταση, καί νίκησε. Εἶπε, ὅταν ὁ Χίτλερ ἦταν παντοδύναμος, ὅτι ὁ χιτλερισμός θά συντριβεῖ καί συντρίφτηκε. Εἶπε ὅτι θά ἀνοικοδομηθεῖ ὁ κομμουνισμός στή Ρωσία κι ἀνοικοδομεῖται. Κι ὅταν σήμερα ὁ Μαλενκόφ, ἕνας ἀπό τούς πιό καλούς μαθητές τοῦ Στάλιν, λέει πώς «ἄν οἱ ἰμπεριαλιστές ξαπολύσουν τρίτο παγκόσμιο πόλεμο, ὁ πόλεμος αὐτός θἆναι ὁ τάφος ὄχι μονάχα γιά μερικά καπιταλιστικά κράτη ξεχωριστά, μά γιά ὁλάκερο τόν καπιταλισμό», ποιός ἀμφιβάλλει ὅτι κι αὐτό θά γίνει;

Κι ἔχει τήν πιό δυνατή θέληση ὁ Στάλιν, γιατί ἡ πίστη του εἶναι βουνό καί ἡ ἐπιμονή του ἀμέτρητη. Γιά τό Στάλιν, δέν ὑπάρχουν ἐμπόδια καί δυσκολίες ἀξεπέραστες, δέν ὑπάρχουν φρούρια ἀπόρθητα. Πρωταθλητής στή σκληρή πάλη γιά τόν παγκόσμιο κομμουνισμό, ὁ Στάλιν διαπαιδαγωγεῖ ὅλα τά στελέχη μέ τό ἴδιο του τό παράδειγμα στήν πάλη μέ τίς δυσκολίες, ὑπόδειγμα αὐταπάρνησης καί αὐτοθυσίας.

«Νά μήν ἀμφιβάλετε σύντροφοι, γράφει τό 1929 στίς ὀργανώσεις καί τά μέλη τοῦ κόμματος, πού τόν εὐχήθηκαν γιά τά 50χρονά του, νά μήν ἀμφιβάλετε ὅτι εἶμαι ἕτοιμος καί τώρα καί πάντοτε νά δόσω στήν ὑπόθεση τῆς ἐργατικῆς τάξης, τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί τοῦ παγκόσμιου κομμουνισμοῦ ὅλες τίς δυνάμεις μου, ὅλες τίς ἱκανότητές μου κι ἄν χρειαστεῖ ἀκόμα καί τήν τελευταία σταγόνα ἀπό τό αἷμα μου».

Ποιός ἀπό τούς ἀντίπαλούς μας ἔχει νά ἐπιδείξει παραδείγματα αὐτοθυσίας στά «ἰδανικά» τους; Μήπως ὁ Τρούμαν καί ὁ Ἄτλυ; Μήπως ὁ Τσαλδάρης καί ὁ Φράνκο; Ἤ μήπως ἡ βασίλισσα τῆς Ὀλανδίας ἤ ὁ Τσάγκ Κάι-Σέκ; Τά «ἰδανικά» τους, αὐτά πού λένε ἰδανικά, εἶναι ψεύτικα, κάλπικα. Γι' αὐτό καί οἱ ἴδιοι εἶναι κάλπικοι καί ἡ ἱστορία θά τούς πετάξει στά σκουπίδια της. Τούς μεγάλους ἥρωες τούς γεννοῦν τά

μεγάλα ἰδανικά, τό ἰδανικό τοῦ κομμουνισμοῦ. Αὐτοί ζοῦν ἀκόμα κι ὅταν πεθαίνουν.

«Θά ἔπαιρνα τόν ἴδιο δρόμο, ἄν θά ξανάρχιζα τή ζωή μου, γιατί ὁ κομμουνισμός εἶναι τά νιάτα τοῦ κόσμου», γράφει λίγες στιγμές πρίν τουφεκισθεῖ ἀπό τούς χιτλερικούς ὁ ἀλησμόνητος Γάλλος διανοούμενος Γκαμπριέλ Περί

Καί μιά Κινέζα κομμουνίστρια, πού καταδικάστηκε πρίν ἀπό κάμποσα χρόνια σέ θάνατο, φωνάζει στούς στρατοδίκες της: «Ἐγώ ξέρω γιατί ἔζησα καί γιατί πεθαίνω. Σεῖς μπορεῖτε νά μοῦ πεῖτε γιατί ζεῖτε;».

Ὁ Βούλγαρος Λιουτιμπρότσκι, τήν ὥρα πού θά τοῦ περνοῦσαν οἱ δήμιοι τό σκοινί στό λαιμό, γράφει στόν πατέρα του, πού λύγισε καί τοῦ προτείνει ν' ἀποκηρύξει τό κόμμα του γιά νά σωθεῖ: «Τί μᾶς χρειάζεται, πατέρα, ἡ ζωή μας, ἄν σώζοντάς τη μείνουμε μονάχα ζωντανά πτώματα πού βρωμοῦν...; Θά βαδίσω πρός τήν κρεμάλα ἥσυχος καί χαρούμενος μέ καθαρή τή συνείδηση ὅτι στή σύντομη, μά γεμάτη ἀγῶνες γιά τή λευτεριά ζωή μου δέ ντρόπιασα οὔτε τό ὄνομα τοῦ Κόμματος οὔτε τό δικό σου, πατέρα. Καί μέ τό σκοινί στό λαιμό σᾶς φωνάζω: Ψηλά τό κεφάλι, πατέρα, ἀγαπημένη μου γυναίκα, μικρό μου παιδί, πού δέ σέ εἶδα ποτέ...».

Ἀκόμα ὁ Χρίστος Φιλίδης γράφει τό 43 στήν ἀδελφή του, ὅταν πᾶνε νά τόν ἐκτελέσουν: «...Δέν ἔχει καμιά σημασία τό πόσο θά ζήσεις καί πότε θά πεθάνεις, ἀλλά πῶς θά ζήσεις καί πῶς θά πεθάνεις».

Κι ἀκόμα μέ τό ἰδανικό τοῦ κομμουνισμοῦ καί μέ τό παράδειγμα τοῦ Στάλιν διαπαιδαγωγήθηκαν καί πρόσφεραν σήμερα, ὅ,τι πολυτιμότερο εἶχαν χιλιάδες ἕλληνες κομμουνιστές ἀπό τόν ἀξέχαστο Ἀναστασιάδη μέχρι τό νεκρό ἀγρότη τῆς πιό ἀπομακρυσμένης γωνιᾶς τῆς χώρας μας.

Ὅ,τι ἁγνό καί μεγάλο, ὅ,τι ἀληθινό κι ἀνθρώπινο, ὅ,τι δυνατό καί ἡρωικό ἔχει νά δείξει ἡ ἱστορία

σήμερα, αὐτό γεννιέται ἀπό τίς ἰδέες τοῦ κομμουνισμοῦ, τό ἐμπνέει ὁ Στάλιν, πού ἐνσαρκώνει τήν ἀλύγιστη θέληση καί ἀπόφαση ἑκατομμυρίων μαζῶν γιά τό γκρέμισμα τῆς σκλαβιᾶς καί τό χτίσιμο μιᾶς καινούργιας φωτεινῆς καί χαρούμενης ζωῆς. Ὁ Στάλιν ἀνάθρεψε καί διαπαιδαγώγησε τό μεγάλο ἐπιτελεῖο τοῦ παγκόσμιου κομμουνισμοῦ, τό Μάο Τσέ-Ντούγκ, τόν Τορέζ, τόν Τολιάτι, τό Ράκοσι, τόν Πόλιτ, τόν Γκότβαλντ, τόν Τσερβένκοφ, τόν Πίκ, τήν Πασιονάρια, τό Ντέζ, τόν Πρέστες, τό Ζαχαριάδη καί τόσους ἄλλους ἀγαπημένους ἡγέτες τῶν λαῶν τῆς γῆς.

Γι' αὐτό σήμερα ἀπό τή μιά ἄκρη τῆς γῆς ἴσαμε τήν ἄλλη, ὁ Γάλλος ἐργαζόμενος κι ὁ Ἰνδός δουλοπάροικος, ὁ Ἰταλός ἐργάτης κι ὁ μαῦρος τῆς Ἀφρικῆς, ὁ Ἕλληνας ἀγρότης κι ὁ τσομπάνος τῆς Μογγολίας, καθένας πού κερδίζει τό ψωμί μέ τόν ἱδρώτα του εὔχεται στό Στάλιν ἀπό τά τρίσβαθα τῆς καρδιᾶς του νά ζεῖ πολλά—πάρα πολλά χρόνια.

Ἀλλά, σύντροφοι, ἡ καλύτερη τιμή, τό λαμπρότερο δῶρο πού θά μποροῦμε νά προσφέρουμε στόν ἀγαπημένο μας Στάλιν θά εἶναι νά προσπαθοῦμε ὅλοι, μέ μιά ἐπίμονη, ἀδιάκοπη προσπάθεια, νά γίνουμε ἄξια παιδιά του. Τό ὄνειρο κάθε ἀγωνιστῆ, πρέπει νἆναι νά μοιάσει ὅσο περισσότερο μπορεῖ μέ τό Στάλιν.

Νά διδαχτοῦμε ἀπό τήν ἐπαναστατική ζωή του, μιά ἔντονη ζωή ἀδιάλλαχτης πάλης ἐνάντια στόν τσαρισμό καί στούς ἐσωτερικούς ἐχθρούς τοῦ κόμματος, τούς ὀπορτουνιστές καί τούς φρασεολόγους.

Νά διδαχτοῦμε ἀπό τή σοφία του, πού μέ κρυσταλένια λαμπρότητα καί ἁπλότητα βρίσκεται μέσα στά ἔργα του.

Νά μαθαίνουμε, ὅπως ὁ Στάλιν, νά διδασκόμαστε ἀπό τό λαό, ἀπό τίς μάζες.

Νά διδαχτοῦμε ἀπό τίς ἔξοχες ὀργανωτικές του ἱκανότητες, ἀπό τή δύναμη νά διαλέγει τά στελέχη καί νά ὀργανώνει τόν ἔλεγχο τῆς δουλιᾶς.

Νά μᾶς γίνει παράδειγμα ἡ ἰδιωτική ζωή του, ἡ ἁπλότητα καί ἡ σεμνότητά του, ἡ ἀποστροφή του στούς θορυβοποιούς, τούς φλύαρους, τούς κόλακες, καί τούς δουλοπρεπεῖς ἀνθρώπους.

Σύντροφοι καί συντρόφισσες,

Σήμερα ὅλοι οἱ ταπεινοί κι οἱ κατατρεγμένοι τῆς γῆς ὁρκίζονται στ' ὄνομα τοῦ Στάλιν. Ὅλοι ὅσοι ζοῦν στήν καταφρένια πιστεύουν ὅτι θά γίνουν τό πᾶν, γιατί τόν ἀγώνα τους τόν καθοδηγεῖ ὁ Στάλιν. Κι ὅλοι ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες ἀγωνιστές, πιστεύουμε πώς ἔπαθλο τοῦ ἀγώνα μας θἆναι σύντομα ἡ λαϊκοδημοκρατική-σοσιαλιστική Ἑλλάδα, γιατί τόν ἡρωικό μας ἀγώνα τόν παραστέκει ὁ Στάλιν καί γιατί θά κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε γιά νά φανοῦμε ἀντάξιοι τοῦ μεγάλου μας δασκάλου καί ἀγαπημένου μας συντρόφου καί φίλου.

Στ' ὄνομα τοῦ Στάλιν, γιά τά μεγάλα μας ἰδανικά, ποτίστηκε μέ τό αἷμα τῶν ἡρώων μας κάθε γωνιά τῆς πατρίδας μας. Κι ἄν αὐτή τή στιγμή μποροῦσε μαζί μας νά φωνάξουν οἱ πολιτεῖες καί τά βουνά μας, οἱ κάμποι καί τά χωριά μας, θά φώναζαν καί θάλεγαν:

«Ζῆσε ἀκόμα πολύ, πάρα πολύ, μεγάλε Στάλιν!».

ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΕ ΚΑΤΟΙΚΗΜΕΝΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

Ἄν ρίξουμε ἔστω καί μιά πρόχειρη ματιά στίς ἐπιχειρήσεις καί τίς μάχες πούδοσε ὁ ΔΣΕ τόν τελευταῖο χρόνο (Μάρτης 1947—Μάρτης 1948), ἀμέσως χτυπάει στό μάτι ἕνα σοβαρό γεγονός: Ὅσες φορές συγκρουστήκαμε μέ τόν ἐχθρό σέ ἀνοιχτό πεδίο, σχεδόν πάντοτε τά καταφέραμε καλά, ἐκτός ἀπό λίγες περιπτώσεις. Ἀντίθετα, ὅσες φορές ἐπιχειρήσαμε νά τόν χτυπήσουμε στίς φωλιές του, μέσα σέ κατοικημένους τόπους, σημειώσαμε εἴτε σχετική εἴτε ἀπόλυτη ἀποτυχία στούς ἀντικειμενικούς μας σκοπούς. Ἔχουμε, βέβαια, κι ἐδῶ ἐπιτυχίες, ἀλλά εἶναι πολύ λίγες, ἀποτελοῦν τίς ἐξαιρέσεις.

Προσπαθώντας πολλά στελέχη μας νά ἐξηγήσουν εἴτε καί νά δικαιολογήσουν αὐτές τίς ἀποτυχίες, τίς ἀπόδιδαν σέ μερικές λεπτομέρειες καί μικροελλείψεις, πού σέ καμιά περίπτωση δέν μπορεῖ νά εἶχαν ἀποφασιστική ἐπίδραση στήν ἔκβαση τῆς ἐπιχείρησης. Ἀκόμα εἶναι γεγονός ὅτι οἱ μοναρχοφασίστες ἀξιωματικοί συγκρατοῦνται καί συγκρατοῦν πιό εὔκολα καί τούς στρατιῶτες τους μέσα στούς κατοικημένους τόπους. Ἀλλά κι ἐδῶ βασική αἰτία γι' αὐτές τίς ἀποτυχίες μας εἶναι τό ὅτι, ἐνῶ ὁ ἐχθρός ἔκανε καί κάνει μιά ἀδιάκοπη προσπάθεια νά βελτιώσει καί νά ἀναπροσαρμόσει τήν ταχτική του τῆς ἄμυνας μέσα στούς κατοικημένους τόπους—σ' ἐ μ ᾶ ς ἀ ν τ ί θ ε τ α π ο λ λ ά κ α ί κ α λ ά σ τ ε λ έ χ η μ α ς μ έ χ ρ ι σ ή μ ε ρ α ἀ κ ό μ η

μένουνε πίσω στήν πρωτόγονη έποχή τοῦ Λιτόχωρου, κολλημένοι στούς πρόχειρους ἀντιρτίστικους αὐτοσχεδιασμούς. Κι αὐτή ἡ καθυστέρηση, αὐτό τό κοκάλιασμα ἐκδηλώνεται μέ περισσότερη ὀξύτητα στίς ἐπιχειρήσεις ἐνάντια σέ κατοικημένους τόπους, παρά στίς συγκρούσεις σέ ἀνοιχτό πεδίο. Γιατί ἡ ἐπιχείρηση σέ κατοικημένο τόπο εἶναι πολύ πιό δύσκολη. Δίπλα στήν παλικαριά, ἀπαιτεῖ καί μελετημένη ὀργάνωση, μεγάλη μαστοριά, ἐξαιρετική ἀντίληψη, ψυχραιμία, ἐφευρετικότητα κι ἑτοιμότητα. Οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἀποτελοῦν, χωρίς ὑπερβολή, τή λυδία λίθο, ὅπου δοκιμάζονται, περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά, οἱ στρατιωτικές, διοικητικές καί ὀργανωτικές ἱκανότητες καθώς καί ἡ ψυχική ἀντοχή τοῦ κάθε στελέχους μας.

* * *

Ἡ κύρια προϋπόθεση γιά τήν ἐπιτυχία μιᾶς ἐπιχείρησης σέ κατοικημένο τόπο, εἶναι νά λείψει κάθε προχειρότητα καί τσαπατσουλιά καί νά καθοριστεῖ ἕνα σχέδιο πού θά πηγάζει ἀπό μιά πραγματικά ἐπιτελική μελέτη τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων, ἔμψυχων καί ἄψυχων καί θά προβλέπει ἀκόμα καί τήν τελευταία λεπτομέρεια. Τό βασικό σ' ἕνα τέτιο σχέδιο εἶναι νά βρεῖ ἕναν τέτιο κρίκο στήν ἐχθρική διάταξη, πού ὅταν σπάσει αὐτός ὁ κρίκος, τότε δέ θά εἶναι πιά δύσκολο νά σπάσει καί νά διαλυθεῖ ὅλη ἡ ἁλυσίδα τῆς διάταξης τοῦ ἐχθροῦ. Κι ἀφοῦ καθορίσουμε αὐτόν τόν κρίκο, χρειάζεται ὕστερα νά συγκεντρώσουμε σ' αὐτό τό σημεῖο ἀποφασιστική ὑπεροχή δυνάμεων καί πυρῶν κι ὅλες τίς ἄλλες μας ἐνέργειες νά τίς ὑποτάξουμε σ' αὐτή τήν κύρια προσπάθεια. Κι ἀκόμα στήν ἴδια κατεύθυνση θά πρέπει νά προσανατολίσουμε κι ἕνα σημαντικό μέρος ἀπό τίς ἐφεδρεῖες μας.

Οἱ ἐνέργειές μας σ' ὅλους τούς ἄλλους τομεῖς

πρέπει νάχουν σάν σκοπό τους, μέχρις ὅτου πετύχουμε τόν πρῶτο ἀντικειμενικό σκοπό, νά ἐμποδίσουν τόν ἐχθρό νά ἐνισχύσει τό σημεῖο ἐκεῖνο τῆς στήριξής του, στό ὁποῖο ρίξαμε τό κέντρο τοῦ βάρους τῆς ἐπίθεσής μας. (Ἄν τώρα αὐτός ὁ βασικός κρίκος θἆναι ἕνα δεσπόζον ὕψωμα ἤ μιά παρυφή ἤ μιά συνοικία ἤ ἕνα μεγάλο ὀχυρωμένο χτίριο, αὐτό θά πρέπει νά τό βρεῖ καί νά τό καθορίσει ἡ διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης.

Σ' ἀντίθεση μ' αὐτή τήν ταχτική, ἐμεῖς μέχρι σήμερα, στίς πιό πολλές περιπτώσεις, κομματιάζαμε ἐξίσου τίς δυνάμεις μας σ' ὅλες τίς εχθρικές ἀντιστάσεις, χωρίς νά συγκεντρώνουμε πουθενά ἀποφασιστική ὑπεροχή καί μερικές φορές χωρίς νά ξέρουμε καλά-καλά τί ἐπιδιώκουμε κάνοντας μιά ἐπιχείρηση σέ κατοικημένο τόπο. Ἐπίσης ὑπερεχτιμούσαμε τόν παράγοντα τῆς ἀπομόνωσης τοῦ στόχου καί τῆς πλαγιοφύλαξης ἐνάντια σέ μακρινές ἐχθρικές ἐνισχύσεις, πού πιθανόν νάρχονταν, κι ἔτσι πολλές φορές ἀπασχολούσαμε καί διασκορπίζαμε σ' αὐτό τόν τομέα περισσότερες δυνάμεις ἀπ' ὅσες ρίχναμε στήν κύρια προσπάθεια. Ἔτσι μοιραῖο ἐπακόλουθο ἔπρεπε νἆναι ἡ ἀποτυχία τῆς ἐπιχείρησης. Τά συμπεράσματα ἀπό τήν ἐπιχείρηση τοῦ Μετσόβου, πού δημοσιεύονται σ' ἄλλες σελίδες αὐτοῦ τοῦ φύλλου, τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ», ἀποτελοῦν ἕνα κλασικό ἀρνητικό παράδειγμα μιᾶς τέτιας ταχτικῆς.

Σέ κάθε μας ἀποτυχία συντελοῦσαν, βέβαια, καί μιά σειρά λεπτομέρειες καί μικροελλείψεις, ὅπως πχ. —«τά πάντζερ δέν πῆραν φωτιά»—ἤ—«δέν εἴχαμε ψαλίδια γιά τά συρματοπλέγματα»—ἤ—«οἱ ὅλμοι ἔμειναν πάνω στά μουλάρια»—ἤ—«οἱ δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ βρέθηκαν μεγαλύτερες ἀπ' ὅσες τίς ὑπολογίζαμε» κλπ., κλπ. Κι οἱ δικαιολογίες ὅμως αὐτές ἀποδείχνουν στό τέλος τό ἴδιο πράγμα: Τήν ἔλλειψη καλῆς προετοιμασίας καί ὀργάνωσης τῆς ἐπιχείρησης, ὁπότε θά προβλέπονταν ὅλα, μέχρι τό παραμικρό.

* * *

Δέ θά ἦταν ἄσκοπο ν' ἀριθμήσουμε ἐδῶ μιά σειρά ζητήματα καί λεπτομέρειες, πού πρέπει νά προβλεφθοῦν, νά λυθοῦν εἴτε νά ὀργανωθοῦν, πρίν ἀκόμα ἐκδηλωθεῖ ἡ ἐπιχείρηση.

Τά κυριότερα ἀπ' αὐτά εἶναι:

1) Σωστές πληροφορίες γιά τόν ἐχθρό.

2) Καλή ἀναγνώριση καί μελέτη τῆς τοποθεσίας.

3) Προσεχτική ἐκλογή τῆς πιό κατάλληλης στιγμῆς γιά τήν ἐκδήλωση τῆς ἐπίθεσης.

4) Αἰφνιδιασμός, ὥστε τόν πρῶτο ἤ τούς πρώτους ἀντικειμενικούς σκοπούς νά τούς πετύχουμε σύντομα.

5) Παραπλάνηση μέ κάθε μέσο τοῦ ἐχθροῦ, σχετικά μέ τίς προθέσεις μας.

6) Νά δόσουμε στά τμήματα τήν πιό κατάλληλη γιά τήν ἐπιχείρηση ὀργανωτική διάρθρωση. Ν' αὐξήσουμε τή δύναμη πυρός τῆς ὁμάδας, προσθέτοντας ἀρκετά ἀτομικά αὐτόματα, πάντζερ, πολλές χειροβομβίδες, ἀκόμα καί ὁπλοπολυβόλο.

7) Νά ἐξασφαλίσουμε τόν κανονικό ἀνεφοδιασμό σέ πυρομαχικά, ἐφόσον ὑπάρχουν. Διαφορετικά νά ξεκαθαρίσουμε στά τμήματα ὅτι ὁ ἀνεφοδιασμός πρέπει νά γίνεται ἀπό τόν ἐχθρό.

8) Τά τμήματα νά φτάσουν ἔγκαιρα κι ὅσο τό δυνατό ξεκούραστα στή βάση ἐξόρμησης.

9) Νά γίνει καλός συντονισμός στή δράση ὅλων τῶν ὅπλων. Νά μελετηθεῖ καλά ἡ ὀργάνωση τῆς βάσης πυρός.

10) 'Αντιαεροπορική ἄμυνα, ἀνάλογη μέ τά μέσα πού διαθέτουμε.

11) Καθορισμός τῶν εἰδικῶν ὁμάδων, πού θ' ἀνοίξουν δρόμο ἀνάμεσα ἀπό τά συρματοπλέγματα καί τά ναρκοπέδια, ἄν ὑπάρχουν τέτια. Τίς ὁμάδες αὐτές πρέπει νά τίς ἐφοδιάσουμε μέ κάθε δυνατό μέσο πού ὑπάρχει στή διάθεσή μας, γιατί τό πετυχημένο πήδη-

μα αὐτῶν τῶν ἐμποδίων ἀποτελεῖ τήν καλύτερη ἀρχή γιά τήν ἐπιτυχία.

12) Ὁμάδες σαμποτέρ γιά τίς ἀνατινάξεις ὀχυρωμένων σπιτιῶν, πολυβολείων, τάνκς κλπ.

13) Ὁμάδες ἐλεύθερων σκοπευτῶν, πού θά διεισδύσουν ἀμέσως πίσω ἀπό τήν ἀμυντική διάταξη τοῦ ἐχθροῦ.

14) Καλή τοποθέτηση τῆς ἐφεδρείας.

15) Σχολαστική ὀργάνωση τῆς κανονικῆς καί σύντομης σύνδεσης τῆς διεύθυνσης τῆς ἐπιχείρησης μέ τίς παρακάτω μονάδες. Ὁ καθορισμός τοῦ σταθμοῦ τῆς διοίκησης καί τοῦ ἄξονα τῆς κίνησής του πρέπει νά γίνει κατά τέτιον τρόπο, ὥστε ἡ διεύθυνση σέ καμιά περίπτωση νά μή χάνει τήν ἐπαφή της μέ τά τμήματα. Αὐτό τό τελευταῖο σημεῖο δέν εἶναι μικρολεπτομέρεια, ἀλλά ἕνα ἀπό τά κύρια συστατικά τῆς ἐπιτυχίας.

16) Καθορισμός τοῦ σταθμοῦ μεταφορᾶς τῶν τραυματιῶν. Νά ὁριστοῦν εἰδικοί τραυματιοφορεῖς—πού μπορεῖ νἆναι καί γυναῖκες.

17) Ἐφόσον ἡ ἐπιχείρηση ἔχει καί ὁρισμένους συγκεκριμένους σκοπούς—ὅπως στρατολογία, ἐπιμελητειακή ἐκμετάλλευση κλπ.—τότε ὁρίζουμε εἰδικά συνεργεῖα γι' αὐτή τή δουλιά, ὥστε νά μήν ἀποσχολοῦμε τά κλιμάκια πυρός. Ἐπίσης νά παρθοῦν μέτρα καί γιά τή διανομή ἔντυπου ὑλικοῦ, ἐφόσον δέν ἔχουμε σκοπό νά κρατήσουμε μόνιμα τό στόχο.

Γιά τήν καλύτερη ἐπεξεργασία ὅλων αὐτῶν τῶν σημείων, τό προτιμότερο ἀπ' ὅλα εἶναι—ἐφόσον οἱ συνθῆκες τό ἐπιτρέπουν—νά καλέσει ἡ διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης σέ σύσκεψη τίς διοικήσεις τῶν ἀμέσως παρακάτω τμημάτων. Μέ τήν κολλεχτιβιστική αὐτή ἐπεξεργασία θά βρεθοῦν οἱ σωστότερες λύσεις καί οἱ καλύτεροι συνδυασμοί, ἀλλά ταυτόχρονα ὅλοι οἱ διοικητές καί ἐκτελεστές θά χωνέψουν καλύτερα τήν ἀποστολή τους.

* * *

Ἡ ἐπιχείρηση τῆς Σπάρτης μπορεῖ ἐδῶ ν' ἀναφερθεῖ σάν ἕνα καλό παράδειγμα ἀπό τήν πλευρά: 1) Τῆς καλῆς ἐκλογῆς τοῦ στόχου. 2) Τῆς συγκέντρωσής πάνω σ' αὐτόν πολύ ὑπέρτερων δυνάμεων μέ ταυτόχρονη ἀπασχόληση καί σύγχιση σ' ὅλους τούς ἄλλους τομεῖς τῆς ἐχθρικῆς διάταξης. 3) Τῆς παραπλάνησης τοῦ ἐχθροῦ καί 4) Τοῦ αἰφνιδιασμοῦ.

Τό κύριο πρόβλημα πού ἀποσχολοῦσε τότε τό Ἀρχηγεῖο Πελοποννήσου ἦταν ἡ αὔξηση τῆς δύναμής του μέ ἐθελοντές μαχητές. Ἡ καλύτερη λύση ἦταν ἡ ἀπελευθέρωση τῶν ἀγωνιστῶν ἀπό τίς φυλακές τῆς Σπάρτης. Τό Ἀρχηγεῖο προσανατόλισε ἀμέσως πρός τή Σπάρτη ὅλες σχεδόν τίς δυνάμεις του. Τό μεσημέρι τῆς 22 τοῦ Φλεβάρη μιά γερή ὁμάδα ἀνταρτῶν ἐμφανίστηκε ἐπιδειχτικά σ' ἕνα χωριό 5 χιλιόμετρα πρός Νότο τῆς Σπάρτης. Οἱ μοναρχοφασίστες ἀμέσως κινητοποίησαν δυνάμεις κι ἄρχισαν νά καταδιώκουν τήν ὁμάδα, πού τούς παράσυρε δεκάδες χιλιόμετρα μακριά ἀπό τήν πόλη. Τή νύχτα τῆς ἴδιας μέρας ἐκδηλώθηκε αἰφνιδιαστικά ἡ ἐπίθεση ἐνάντια στή Σπάρτη ἀπό βόρεια κατεύθυνση. Οἱ κύριες δυνάμεις ἐπετέθηκαν στίς φυλακές καί οἱ ὑπόλοιπες ἀπασχολοῦσαν τά ἄλλα σημεῖα στήριξης τῆς ἐχθρικῆς ἄμυνας, ἐνῶ ἄλλες μικροομάδες εἶχαν εἰσδύσει παντοῦ στήν πόλη καί προκαλοῦσαν σύγχιση καί πανικό στόν ἐχθρό.

Ἔτσι ὁ ἀντικειμενικός σκοπός πραγματοποιήθηκε χωρίς μεγάλη δυσκολία. Ἄς σημειωθεῖ ἐπίσης ὅτι ἡ διοίκηση σέ συνεργασία μέ τά στελέχη-ἐκτελεστές, εἶχε προβλέψει κι ὅλες σχεδόν τίς λεπτομέρειες, καθώς καί ὅλες τίς πιθανές ἐξελίξεις τῆς ἐπιχείρησης.

* * *

Ἡ μελετημένη προετοιμασία καί ὀργάνωση μιᾶς ἐπιχείρησης σέ κατοικημένο τόπο συνδυάζεται μέ τήν καλή ἐκτέλεσή της. Ἀπό τήν ὥρα πού θ' ἀρχίσει ἡ

ἐπίθεση, ἕνας ἀπό τούς κυριότερους συντελεστές τῆς ἐπιτυχίας κι ἕνα ἀπό τά σοβαρότερα προβλήματα γιά τό διοικητή, εἶναι τό νά μπορέσει νά κρατήσει γερά στά χέρια του τόν παλμό καί τά νήματα τῆς ἐπιχείρησης. Νά μπορεῖ νά ζυγιάζει καλά καί ἀμέσως ὅλες τίς μεταβολές στήν κατάσταση καί προπαντός στήν κατάσταση τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων καί νά ἐπεμβαίνει ὁποιαδήποτε στιγμή χρειαστεῖ. Πολλές φορές ὅμως σ' ἐμᾶς οἱ διευθυντές μιᾶς ἐπιχείρησης σέ κατοικημένο τόπο ἔφτιαναν τή διαταγή καί ὀργάνωναν τήν ἐπιχείρηση κατά τέτιον τρόπο, ὥστε μόλις ἄρχιζε ἡ μάχη ἔμεναν σχεδόν ἀπαθεῖς θεατές της.

Ἀπό τή στιγμή πού ἀρχίζει ἡ ἐπιχείρηση ὁ διοικητής χρειάζεται νά διευθύνει τή μάχη μέ στιβαρό χέρι, χωρίς δισταγμούς καί ταλαντεύσεις, μέ πεῖσμα καί ψυχραιμία.

Ἡ προχώρηση στήν ὀχυρωμένη τοποθεσία πρέπει νά γίνεται σχεδόν πάντοτε κατά φαλαγγίδια, μέ ἀρκετή κλιμάκωση σέ βάθος. Αὐτό ἐφαρμόζεται γιά ν' ἀποφεύγουμε τίς μεγάλες ἀπώλειες σέ στενό μέτωπο, νά διατηροῦμε μέ ἀμείωτη ἔνταση τή συνέχιση τῆς προσπάθειας, να πραγματοποιοῦμε μέ εὐχέρεια ὁποιοδήποτε ἑλιγμό καί ν' ἀποκρούομε εὐκολότερα τίς ἐχθρικές ἀντεπιθέσεις. Ἄν ρίξουμε σάν μπουλούκι τούς ἄντρες μας πάνω σ' ἕνα ὀχυρωμένο σημεῖο, τότε τό ἀποτέλεσμα θἆναι νάχουμε άμέσως μεγάλες ἀπώλειες καί ἴσως σπάσιμο τοῦ ἠθικοῦ τους.

Ἡ προχώρηση δέν πρέπει νά γίνεται ποτέ ἀπό τή μέση τοῦ δρόμου. Προτιμότερο εἶναι νά προχωροῦμε τρυπώντας τούς τοίχους τῶν συνεχόμενων σπιτιῶν ἤ ἀπό τίς στέγες, ἄν ἔχουν περάσματα κάπως ἀπυρόβλητα. Ἄν χρειαστεῖ νά προχωρήσουμε ἀπό τό δρόμο, τότε νά πιάσουμε προκάλυμμα στίς ἐξώπορτες τῶν σπιτιῶν, σκάλες τῶν ὑπογείων κλπ., καί ἄν εἶναι δυνατό νά προχωροῦμε ἀπό τήν ἀριστερή μεριά τοῦ δρό-

μου, γιά νάχουμε περισσότερη εὐχέρεια βολῆς καί προκάλυψης.

Ἡ προχώρηση δέν πρέπει νά σταματάει οὔτε στιγμή, γιά νά μήν ἐπιτρέπουμε στόν ἐχθρό νά πάρει πουθενά τήν πρωτοβουλία. Στήν καρδιά καί στά νῶτα τῆς ἐχθρικῆς διάταξης πρέπει νά διεισδύσουν ἀμέσως οἱ ἐλεύθεροι σκοπευτές καί σαμποτέρ, για νά προξενήσουν ζημιές καί νά σκορπίσουν τόν πανικό. Μερικές ὄχι πολύ σοβαρές ἑστίες πυρός μπορεῖ νά τίς ὑπερπηδοῦμε ἤ νά τίς παρακάμπτουμε καί ν' ἀφήνουμε νά τίς ξεκαθαρίζουν ἄλλα τμήματα πίσω μας ἤ οἱ ἐφεδρεῖες. Τά τμήματα πού ἐνεργοῦν στό πρῶτο κλιμάκιο πυρός δέν πρέπει νά ἀσχολοῦνται μέ τή συγκέντρωση λαφύρων.

Τίς ἐπιτυχίες πού θάχουμε στή διάρκεια τῆς ἐπιχείρησης, μεγάλες εἴτε μικρές, πρέπει μέ κάθε τρόπο νά φροντίζουμε νά τίς μαθαίνουν ὅλοι οἱ μαχητές ὥστε τό φρόνημά τους ν' ἀνεβαίνει πιό ψηλά. Καλό θά ἦταν ἐπίσης, σέ μιά ἀποφασιστική στιγμή τῆς μάχης, ἡ διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης νά ἀπευθύνει στούς μαχητές καί τά στελέχη μιά λιγόλογη καί ζωντανή παρόρμηση, ἔγγραφη εἴτε προφορική—ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, μέ κάθε εἴδους ψυχολογικό ὅπλο νά φροντίζουμε νά σπᾶμε τό ἠθικό τοῦ ἐχθροῦ, πού ἀμύνεται.

Ἀνάλογα μέ τήν πρόοδο τῆς ἐπιχείρησης πρέπει νά μετακινοῦνται καί τά βαριά ὅπλα, ἄν ἔχουμε, γιά νά ὑποστηρίζουν πιό ἀποτελεσματικά τό πεζικό. Δέν πρέπει νά διστάζουμε νά κάνουμε μέ τό πυροβολικό βολή μέ ἀπευθείας σκόπευση, φτάνει νά πάρουμε τά κατάλληλα μέτρα ἀσφάλειας.

* * *

Πολλά ὠφέλιμα συμπεράσματα καί διδάγματα θά μποροῦσε κανείς νά βγάλει ἀπό τήν ἀρνητική πείρα τῆς ἐπιχείρησης τῆς Κομοτινῆς (12-13/11/47). Στή

διαταγή ἐπιχείρησης δέν ξεχωρίζει ἕνας βασικός σκοπός καί ἕνας βασικός στόχος. Ἐνῶ διαφαίνεται σάν βασικός σκοπός ἡ ἐπιστράτευση, ὁ τρόπος ἐνέργειας δέν ὑπηρετοῦσε αὐτό τό σκοπό. Χρησιμοποιήσαμε πολλές δυνάμεις γιά ἀντιπερισπασμούς καί πλαγιοφυλάξεις σέ βάρος τῶν δυνάμεων τῆς κύριας προσπάθειας στήν πόλη. Ἀλλά κι αὐτές πού ἐνεργοῦσαν μέσα στήν Κομοτινή τίς διασκορπίσαμε στούς διάφορους στόχους, χωρίς νά συγκεντρώσουμε ἀποφασιστική ὑπεροχή ἀπέναντι σ' ἕναν ἀπ' αὐτούς. Ἕνα τμῆμα ἐκδήλωσε πυρά 25 λεφτά νωρίτερα κι ἔτσι ἔλλειψε τό στοιχεῖο τοῦ αἰφνιδιασμοῦ. Τά στελέχη δέν ἔδειξαν ὅλα τήν ἐπιμονή καί τό πεῖσμα πού χρειαζότανε. Πολλά δέν μπόρεσαν νά παίξουν ρόλο ἡγετικό καί μεταβλήθηκαν σέ ἀκροβολιστές, ἀνιχνευτές, σύνδεσμους, τραυματιοφορεῖς κλπ.

Σέ μερικά τμήματα παρουσιάστηκαν δισταγμοί καί ταλαντεύσεις. Οἱ σταθμοί διοίκησης Ἀρχηγείου καί ταγμάτων βρίσκονταν σέ τέτια ἀπόσταση, ὥστε ἡ σύνδεσή τους ἀπαιτοῦσε 1½ ὥρα, ἐνῶ ἡ κατάσταση ἄλλαζε ἀπό στιγμή σέ στιγμή! Ἔτσι δέν μποροῦσε νά γίνει κανείς συντονισμός. Οἱ ἐφεδρεῖες ἀσήμαντες καί δέν χρησιμοποιήθηκαν καλά. Δέν προσέχτηκε ἡ κατάλληλη διάταξη καί ἀνάπτυξη τῶν ὁμάδων καθώς καί τό βάθος στήν κλιμάκωση τῶν τμημάτων, μέ ἀποτέλεσμα νά κινοῦνται μπουλουκηδόν πολλές φορές καί νάχουμε χωρίς λόγο ἀπώλειες. Δέν εἰσχώρησαν ὁμάδες στά νῶτα τῆς ἐχθρικῆς ἄμυνας. Πολλοί μαχητές μεταβλήθηκαν σέ τραυματιοφορεῖς. Ὁ ὅλμος δέν χρησιμοποιήθηκε κατάλληλα. Ἐπίσης πολλές φορές δέν χρησιμοποιήθηκαν καθόλου τά μπαζούκας.

* * *

Γιά τήν ἐπιχείρηση σέ κατοικημένο τόπο θά μποροῦσε ἴσως κανείς, ἀπό τήν πείρα του, ν' ἀραδιάσει μιά σειρά ἀκόμα μικρολεπτομέρειες, παρατηρήσεις καί

ὑποδείξεις. Ὅλες αὐτές, βέβαια, ἀνάλογα μέ τίς συνθῆκες, ἔχουν τή χρησιμότητά τους, ἀλλά δέν εἶναι αὐτές πού ἀποφασίζουν τελικά. Ἐκεῖνο πού χρειάζεται εἶναι νά λείψει καί σ᾽ αὐτές τίς περιπτώσεις ἀπό τά στελέχη μας ἡ τσαπατσουλιά, ὁ πρόχειρος αὐτοσχεδιασμός, ἡ μή συναίσθηση τῆς τεράστιας εὐθύνης πού φέρνουν ἀπέναντι στούς ἄντρες τους καί στόν ἀγώνα. Μπροστά στήν ὁρμή τῶν μαχητῶν τοῦ ΔΣΕ τίποτα δέ μπορεῖ ν᾽ ἀντισταθεῖ, ἀρκεῖ οἱ διοικήσεις νἆναι σέ θέση μέ τή λαϊκο-επαναστατική πολεμική τέχνη τους καί τήν ὀργανωτική τους δουλιά ν᾽ ἀξιοποιήσουν στόν ἀνώτερο βαθμό αὐτό τό ὑπέροχο μαχητικό φρόνημα.

«Δημοκρατικός Στρατός» Ἀπρίλης 1948

ΤΟ ΑΝΤΑΡΤΙΚΟ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ

Ὁ Δημ. Στρατός στήν Πελοπόννησο ἀντρώθηκε κάτω ἀπό ἐξαιρετικά δύσκολες συνθῆκες, πιό δύσκολες ἴσως ἀπ' αὐτές πού συνάντησαν οἱ ἄλλες περιοχές τῆς χώρας.

Μιά πρώτη δυσκολία στεκόταν τό γεγονός ὅτι ὁ Μωριᾶς ἦταν ἀπό παλιά τό πιό γερό κάστρο τῆς ἀντίδρασης καί τοῦ φαυλοκρατικοῦ παλαιοκομματισμοῦ, καί τό λαϊκο-δημοκρατικό κίνημα, μετά τήν ἀπελευθέρωση ἀπό τούς γερμανούς, παρ' ὅλο του τό πλάτος, δέν εἶχε ἀκόμη καταχτήσει ἀποφασιστικά τήν πλειοψηφία τοῦ λαοῦ. Ἐμπόδιο σ' αὐτό εἶχαν σταθεῖ καί ὁρισμένες ἀδικαιολόγητες ὑπερβασίες, πού διαπράχτηκαν στή διάρκεια τῆς κατοχῆς.

Ἄλλη δυσκολία βρισκόταν στό ὅτι μέ τή μεταβαρκιζιανή τρομοκρατία ὅλα τά ζωντανά καί δυναμικά στοιχεῖα ἀπό τά περισσότερα χωριά κι ἀπό ἀρκετές πολιτεῖες σηκώθηκαν κι ἔφυγαν γιά τήν Ἀθήνα (πάνω ἀπό 15.000), ἀφήνοντας πέρα γιά πέρα ἐλεύθερο τό πεδίο δράσης στίς συμμορίες τῶν λήσταρχων, πού μαζί μέ τούς ἔνοπλους φανατικούς χίτες καί τούς ὑπόλοιπους ἐξοπλισμένους δεξιούς τῶν χωριῶν, ἔφταναν τίς 12.000.

Γιά τούς λόγους αὐτούς ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἀντάρτικου στήν Πελοπόννησο στάθηκε στήν ἀρχή κάπως δύσκολη καί βασανιστική. Οἱ πρῶτοι ἔνοπλοι καταδιωκόμενοι βασικά εἴχανε ν' ἀντιμετωπίσουν δυό μεγάλα προβλήματα. Τό πρόβλημα τῆς συμφιλίωσης μέ τούς

φιλήσυχους δεξιούς καί τῆς ἀπομόνωσης τῶν τρομοκρατῶν, καί τό πρόβλημα τῆς στρατολογίας.

Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι καί τά δυό μπῆκαν ἐξαρχῆς σέ σχετικά καλό δρόμο.

Στό ζήτημα τῆς συμφιλίωσης ἔλλειψαν οἱ αὐταπάτες, σχετικά μέ τόν τρόπο τῆς πραγματοποίησής της ἐκείνη τήν ἐποχή. Τό Σεπτέμβρη τοῦ 46 ἕνα συγκρότημα ἀνταρτῶν κύκλωσε ξαφνικά τό μεσημέρι ἕνα χωριό τῆς Μεγαλούπολης κι ἔπιασε ὅλους σχεδόν τούς ἔνοπλους. Ἀφοῦ τούς πῆρε τά ὅπλα, συγκέντρωσε ὅλους τούς κάτοικους τοῦ χωριοῦ, δήλωσε ὅτι δέν πρόκειται νά πειράξει κανένα ἄν ζήσουν ἥσυχοι καί μονιασμένοι καί πάψουν νἆναι ὄργανα τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ, κι ὕστερα μπροστά σ' ὅλους ἔσπασε τά ὅπλα πού εἶχαν παραδόσει οἱ δεξιοί. Μέ τόν ἴδιο τρόπο αἰφνιδιάστηκαν μέσα σέ λίγες μέρες ἀρκετά ἐξοπλισμένα χωριά σέ διάφορες περιφέρειες τῆς Πελοποννήσου. Ἀλλοῦ χωρίς ἀντίσταση κι ἀλλοῦ μέ μικροαντίσταση, ἀφοπλίστηκαν ὅλα, χωρίς νά τιμωρηθοῦν οὔτε ἐκεῖνοι πού ἀντιστάθηκαν.

Ἡ τέτια ταχτική εἶχε μεγάλον ἀντίχτυπο στίς χιλιάδες τῶν ἔνοπλων δεξιῶν, πού οὐσιαστικά ἐξουδετερώθηκαν. Ἀκόμα καί ἀρκετοί ἀπό ἐκείνους πού μέ τήν ἐμφάνιση τῶν πρώτων ὁμάδων μας εἶχαν ἀπό φόβο καταφύγει στίς πολιτεῖες, ἀρχίσανε νά ξαναγυρίζουν στά χωριά τους. Ἔτσι ἀπομονώθηκαν οἱ συμμορίες τῶν τρομοκρατῶν κι ὁ ἀγώνας τώρα ἐνάντιά τους μπορεῖ νά ἦταν ἀκόμα πολύ σκληρός, ἀλλά πάντως ἦταν πιό εὔκολος ἀπό πρῶτα, ὅταν οἱ συμμορίες στηρίζονταν στή μάζα τῶν ἔνολων δεξιῶν καί λίγο πολύ καί τῶν ἄοπλων. Τέλος ἡ ἐξόντωση τοῦ Κατσαρέα ὑποχρέωσε τούς περισσότερους ληστές νά κλειστοῦν μέσα στίς πολιτεῖες.

Γιά τή λύση τοῦ προβλήματος τῆς στρατολογίας ἀποφασιστικό βῆμα στάθηκε τό χτύπημα τῆς Σπάρτης καί ἡ ἀπελευθέρωση τῶν λαϊκῶν ἀγωνιστῶν. Ἀπό τήν περίοδο αὐτή τά τμήματα τοῦ ΔΣΕ στήν Πελοπόννησο ἀντρώνονται κι ἀρχίζουνε νά σημειώνουν μιά σειρά ἀξιό-

λογες ἐπιτυχίες, πού κυριολεκτικά ἀναστάτωσαν τούς μοναρχοφασίστες καί τ' ἀφεντικά τους. Ποῦ ὀφείλονται αὐτές οἱ ἐπιτυχίες;

* * *

Μιά κύρια αἰτία γι' αὐτές τίς ἐπιτυχίες εἶναι ἡ σωστή ταχτική πού ἀκολούθησε τό ἀντάρτικο στήν Πελοπόννησο. Ἡ ταχτική αὐτή εἶναι καλά προσαρμοσμένη στίς τοπικές συνθῆκες καί ἰδιομορφίες καί στηρίζεται στήν ἀδιάκοπη κίνηση, τόν ἑλιγμό καί τόν αἰφνιδιασμό τοῦ ἀντίπαλου. Ἀντί νά κολλήσουν κάπου καί νά τούς βρίσκει ὅταν θέλει ἐκεῖ ὁ ἐχθρός, κινοῦνται καί διεισδύουν ἀδιάκοπα στίς πιό νευραλγικές ἐχθρικές περιοχές, ὑποχρεώνοντας τόν ἐχθρό νά τρέχει λαχανιασμένος ἀπό πίσω τους.

Ἄλλο χαρακτηριστικό τῆς ταχτικῆς τοῦ ἀντάρτικου στήν Πελοπόννησο εἶναι ἡ προσεχτική ἐκλογή τοῦ στόχου καί ἡ συγκέντρωση πάνω σ' αὐτόν τῆς πιό γερῆς καί καλά ὀργανωμένης κρουστικῆς δύναμης, πού μποροῦνε νά διαθέσουν. Γι' αὐτό καί οἱ ἀποτυχίες τους, ἀκόμα καί σέ κατοικημένους τόπους, εἶναι ἀσήμαντες.

Ἐπίσης τρίτο χαρακτηριστικό τῆς ταχτικῆς τους εἶναι ἡ μαζική ἐνέδρα. Στόν πόλεμο πού κάνουμε σήμερα ἡ ἐνέδρα στά χέρια μας ἀποτελεῖ ἕνα γερό ὅπλο καί οἱ δυνατότητες πούχουμε σ' ὅλες τίς περιοχές τῆς Ἑλλάδας εἶναι πολύ μεγάλες. Μέ τήν ἐνέδρα, ὅταν τή συνδυάσεις καί μέ καλά μέτρα ἀσφάλειας, προξενεῖς στόν ἐχθρό μεγάλη φθορά καί παίρνεις λάφυρα, χωρίς νάχεις ποτέ σοβαρές ἀπώλειες. Παρ' ὅλ' αὐτά, μέχρι σήμερα πολλές μονάδες μας ὑποτίμησαν πολύ αὐτή τή μορφή πολέμου. Ἀντίθετα στήν Πελοπόννησο μπαίνει στήν πρώτη γραμμή. Ἐκεῖ τά τμήματά μας πολλές φορές λουφάζουν μέ πεῖσμα καί ὑπομονή δυό καί τρεῖς μέρες πάνω ἀπό τή δημοσιά, τό ὑποχρεωτικό πέρασμα ἤ τή σιδηροδρομική γραμμή, περιμένοντας νά φανεῖ ἡ μοναρχοφασιστική φάλαγγα ἤ τό τραῖνο.

Τέλος, κάτι ἄλλο πού ἀξίζει ἰδιαίτερα νά τονιστεῖ εἶναι ἡ πονηριά. Ἐπανειλημμένα σχηματισμοί ἀνταρτῶν μεταμφιέστηκαν σέ χωροφύλακες κι αἰφνιδίασαν τούς μοναρχοφασίστες μέρα μεσημέρι. Μιά ἄλλη φορά πῆραν ἕνα τηλέφωνο κι ἑνώνοντάς το μέ τό τηλεγραφικό σύρμα στό δρόμο, πῆραν σύνδεση μέ τήν Τρίπολη. Ζήτησαν ἀμέσως δῆθεν βιαστικά τή διοίκηση χωροφυλακῆς, εἶπαν (αὐτός πού τηλεφωνοῦσε), ὅτι είναι ὁ ἀρχηγός τῆς Χ ἑνός γνωστοῦ χωριοῦ κι ὅτι στό χωριό τους μπῆκαν ἀντάρτες. Σέ λίγο μερικά αὐτοκίνητα γεμάτα χωροφύλακες ξεκινοῦσαν ἀπό τήν Τρίπολη βιαστικά-βιαστικά γιά ἐνίσχυση. Λίγο παρκέξω τούς εἶχαν στήσει καρτέρι οἱ ἀντάρτες καί τούς περιποιήθηκαν ὅλους. Αὐτό τό φιάσκο τόπαθαν ἀρκετές φορές οἱ μοναρχοφασίστες καί κατάντησε στό τέλος νά μήν πιστεύουν κανένα, πού τούς εἰδοποιοῦσε γιά μιά ἐμφάνιση τῶν ἀνταρτῶν, ἔστω κι ἄν αὐτή ἦταν σωστή.

Τέτια παραδείγματα θά μπορούσαμε ν' ἀναφέρουμε πάρα πολλά.

* * *

Δεύτερη βασική αἰτία γιά τίς βαθιές καί γερές ρίζες πούπιασε τό ἀντάρτικο στήν Πελοπόννησο εἶναι ἡ σωστή πολιτική του καί οἱ καλές σχέσεις του μέ τό λαό. Δημιουργώντας ὅπου μποροῦσαν τή λαϊκή ἐξουσία καί συγχρόνως καίγοντας ὅπου μποροῦσαν μέσα στίς φωλιές τοῦ ἐχθροῦ τίς τράπεζες, ἐφορίες, ἀγρονομεῖα, εἰρηνοδικεῖα, χωροφυλακές κλπ., πού τόσο τά μισεῖ ὁ κόσμος, ἔκαναν ὅλο τό λαό νά νιώσει τό βαθύτερο λαϊκό ἐπαναστατικό περιεχόμενο τοῦ ἀγώνα μας καί νά τόν βλέπει μέ συμπάθεια.

Φροντίζουνε νά μήν ἐπιβαρύνουν ἤ νά μή ζυμιώνουν ἄσκοπα τό λαό. Πολλές φορές ἔτυχε σέ αὐτοκίνητα ἤ σέ τραῖνα νά πιάσουν μαζί μέ τ' ἄλλα λάφυρα καί τό μοναρχοφασιστικό ταχυδρομεῖο. Μέσα στήν ἀλ-

λληλογραφία βρέθηκαν καί έπιταγές ή δολάρια, πού-στελναν έλληνες τής Άμερικής σέ φτωχούς συγγενείς τους. Αύτά τά ξανάκλειναν σέ καινούργιο φάκελλο καί φροντίζανε νά τά στείλουν ταχυδρομικώς στόν παραλήπτη, πού κατάπληχτος άλλά κι εύχαριστημένος έβλεπε νά παίρνει τά λεφτά μέσω τού Δημοκρατικού Στρατού.

* * *

Μιλώντας έδώ γιά τά θετικά σημεία τής δράσης τού άντάρτικου στό Μωριά, πρέπει έπίσης ίδιαίτερα νά τονίσουμε τούς άδιάσπαστους δεσμούς, πού σφυρηλατούνται άδιάκοπα άνάμεσα στά στελέχη καί τούς άπλούς μαχητές. Οί άντάρτες λατρεύουν τούς διοικητές τους, μοιράζονται μαζί τους καί τίς χαρές καί τίς λύπες τους. Κι οί διοικητές δείχνουν μιά άπέραντη στοργή καί φροντίδα γιά τούς άντρες τους. Κάθε μαχητή τόν θεωρούν σάν ένα πολύτιμο κεφάλαιο καί άνάμεσα στ' άλλα φροντίζουν ώστε στίς έπιχειρήσεις νάχουν όσο τό δυνατό λιγότερες άπώλειες.

* * *

Τό άντάρτικο στήν Πελοπόννησο άντιμετωπίζει κι αύτό μεγάλες δυσκολίες στά πυρομαχικά καί στό έπιμελητειακό. Κάθε σφαίρα γιά νά τή ρίξουν πρέπει νάναι βέβαιοι ότι θά πάρουν άπό τόν έχθρό τουλάχιστο μιά άλλη. Ό έχθρός γιά νά δικαιολογήσει κι έκεί τίς άποτυχίες του μιλάει, όπως παντού, γιά έξωθεν ένίσχυση κλπ. Όμως στίς διαταγές έπιχειρήσεων τών τμημάτων μας τής Πελοποννήσου θά συναντείστε πάντοτε πρός τό τέλος καί δυό γραμμές, πού γράφουν:

Ανεφοδιασμός σέ πυρομαχικά: Από τόν έχθρό.
Έπιμελητεία: Άπό τόν έχθρό.

* * *

Ή άλήθεια είναι ότι γιά τά τμήματά μας τής

Πελοποννήσου οἱ δυσκολίες ὅσο πᾶνε καί γίνονται μεγαλύτερες. Τό γεγονός ὅμως ὅτι μέχρι σήμερα τά κατάφεραν καλά, γεννάει τή βεβαιότητα ὅτι καί τώρα θά τά καταφέρουν ἔτσι, ὥστε ν' ἀποτελοῦν μιά ἐξαιρετικά ὑπολογίσιμη δύναμη τοῦ ΔΣΕ, πού ἀδιάκοπα ἀναπτύσσεται καί κοντά στ' ἄλλα ξεκουρελιάζει καί τά μοναρχοφασιστικά παραμύθια γιά ἔξωθεν ἐνίσχυση κλπ.

«Δημοκρατικός Στρατός» Ἰούνης 1948

ΜΕΡΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ

Ἕνα βασικό χαρακτηριστικό τῆς μάχης τοῦ Γράμμου εἶναι ἡ μεγάλη διαφορά σέ ἔμψυχο καί ἄψυχο ὑλικό ἀνάμεσα στούς δυό ἀντίπαλους. Οἱ ξένοι ἰμπεριαλιστές ἔδοσαν στό μοναρχοφασισμό ἄφθονα κανόνια κι ἀεροπλάνα, ἐνῶ δέν ἦσαν καθόλου ἀνοιχτοχέρηδες ὅταν πολεμούσαμε τό Μουσολίνι. Ταυτόχρονα ξοδεύουν ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια δολάρια, γιά νά συντηροῦν τίς ἑκατοντάδες χιλιάδες τοῦ ἑλληνόφωνου μισθοφορικοῦ στρατοῦ τους.

Ἡ διαφορά αὐτή ἐκμηδενίζεται ἀπό τήν ἠθικοπολιτική ὑπεροχή τῶν μαχητῶν καί στελεχῶν τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, πού σήμερα γράφουν στό Γράμμο τίς λαμπρότερες σελίδες τῆς ἱστορίας μας, πολεμώντας γιά τήν καινούργια Ἑλλάδα τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας. Ἡ ὑπεροχή αὐτή διαμορφώνεται σέ ἀποφασιστικό παράγοντα τῆς νίκης, ὅταν συνδυαστεῖ μέ μιά σωστή ταχτική ἀντιμετώπιση τῆς ταχτικῆς τοῦ ἀντίπαλου καί τῆς ὑλικῆς ὑπεροχῆς του.

Ἡ ταχτική μας καθορίζεται ἀπό τό στρατηγικό μας σκοπό καί οἱ συγκεκριμένες μορφές της ἐξαρτιῶνται ἀπό τόν κάθε φορά συσχετισμό τῶν δυνάμεων καί τή δοσμένη κατάσταση τῆς στιγμῆς. Στή μάχη τοῦ Γράμμου τό ΓΑ τοῦ ΔΣΕ διάλεξε τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας, πού μπορεῖ νά φθείρει ἀνεπανόρθωτα τόν ἐχθρό καί κάτω ἀπό ὁρισμένες προϋποθέσεις, νά δημιουργήσει συνθῆκες εὐνοϊκές γιά μιά στρα-

τηγική ἀντεπίθεση. Ἡ μέχρι σήμερα ἐξέλιξη τῶν ἐπιχειρήσεων ἐπιτρέπει νά βγάλουμε ἀρκετά συμπεράσματα, ἰδιαίτερα πάνω στήν ταχτική μας, χρήσιμα καί γιά σήμερα καί μελλοντικά.

* * *

Τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας δέν εἶναι δυνατό νά τήν κλείσεις μέσα σ' ὁρισμένα καλούπια. Διαφέρει ἀπό ἐπιχείρηση σέ ἐπιχείρηση. Ἀκόμα στήν ἴδια ἐπιχείρηση μπορεῖ νά διαφέρει ἀπό τομέα σέ τομέα. Καί σέ μεγάλο βαθμό ἐξαρτιέται ἀπό τά μέσα τοῦ ἀντίπαλου καί τά μέσα τά δικά σου. Ἔτσι παρουσιάζεται τό πρόβλημα καί στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Γράμμου. Γι' αὐτό πρίν ἰδοῦμε τή συγκεκριμένη μορφή ἐνεργητικῆς ἄμυνας στή μάχη τῆς Β. Πίνδου, πρέπει ἀπαραίτητα νά ποῦμε λίγα λόγια γιά τήν ταχτική τοῦ ἐχθροῦ.

Τό ἀρχικό σχέδιο τοῦ ἐχθροῦ—προχώρηση κατά μῆκος τῶν συνόρων—ἀπότυχε. Αὐτό ἀποτέλεσε καί τήν ἀρχή τῆς γενικότερης ἀποτυχίας του. Ὕστερ' ἀπό τήν ἀποτυχία αὐτή ὁ ἐχθρός αὐτοσχεδιάζει κάθε τόσο διάφορες ἐνέργειες χωρίς γενικότερη συνοχή, μέ σκοπό νά μᾶς περιορίσει σέ ὅσο τό δυνατό μικρότερο χῶρο καί νά μᾶς συνθλίψει ἐκεῖ μέσα, συγκεντρώνοντας ὅλες τίς δυνάμεις καί τά μέσα του. Γι' αὐτό διαλέγει κάθε τόσο ἕνα νευραλγικό γιά τή διάταξή μας σημεῖο-ὕψωμα κι ἐκεῖ συγκεντρώνει τίς πιό ξεκούραστες δυνάμεις του κι ὅσο τό δυνατό περισσότερο πυροβολικό. Τή νύχτα προωθεῖ τίς δυνάμεις του μέχρι τή βάση ἐξόρμησης καί συνήθως τά χαράματα, ὕστερ' ἀπό μιά ἐξαιρετικά σπάταλη προπαρασκευή πυροβολικοῦ πάνω στό στόχο, ἀρχίζει τήν προχώρηση μέ τήν ὑποστήριξη τῆς ἀεροπορίας καί πυροβολικοῦ. Συχνά μέ ἐπιθετικές ἀναγνωρίσεις ἀπό τήν προηγούμενη μέρα ἔχουν ἐπισημάνει τίς θέσεις τῶν πολυβολείων μας. Μερικές φορές ἐπίσης ἀρχίζει τήν ἐπίθεση ἀπό τή νύχτα, προσπαθώντας νά αἰφνιδιάσει τά τμήματά μας. Ἐπί-

σης έκμεταλλεύεται τήν άριθμητική του ύπεροχή καί ένεργεῖ συνήθως έπίθεση κατά μέτωπο καί άπό τά πλευρά.

Γενικά τό μόνο καινούργιο πού παρουσιάζει ή τακτική τοῦ έχθροῦ εἶναι ή μαζική χρησιμοποίηση τοῦ πυροβολικοῦ, οί νυχτερινές καί οί πλευρικές ένέργειες. Βασική του άδυναμία άποτελεῖ τό γεγονός ὅτι πολεμάει μέ άνθρώπους πού δέ θέλουν τόν πόλεμο καί γι' αὐτό κάθε έπιθετική του προσπάθεια, μόλις συναντήσει καλά όργανωμένη άντίσταση, άρχίζει νά έκφυλίζεται.

Ἔτσι ή ένεργητική μας ἄμυνα στή μάχη τοῦ Γράμμου εἶχε νά λύσει τό πρόβλημα τῆς άντιμετώπισης τοῦ έχθρικοῦ πυροβολικοῦ καί τῆς άεροπορίας καί τό πρόβλημα τῆς άριθμητικῆς ύπεροχῆς τοῦ άντιπάλου, μέ σκοπό: τή συντριβή κάθε τοπικῆς έπιθετικῆς του προσπάθειας καί τήν πρόκληση φθορᾶς άνάλογης μέ τήν άριθμητική μας διαφορά.

* * *

Σήμερα, 35 μέρες ὕστερ' άπό τήν ἔναρξη τῶν έπιχειρήσεων μποροῦμε νά διαπιστώσουμε ὅτι βασικά άντιμετωπίστηκαν σωστά άπό τά τμήματά μας ὅλα αὐτά τά προβλήματα. Παρουσιάστηκαν, βέβαια, κι όρισμένες άδυναμίες εἴτε παρεκκλίσεις άπό τό σωστό δρόμο, πού πρέπει νά άναφερθοῦν κι έδῶ. Πρῶτα-πρῶτα δέν κατανοήθηκε έξαρχῆς άπό μερικά στελέχη μας τό περιεχόμενο τῆς ένεργητικῆς ἄμυνας. Μερικοί νόμισαν ὅτι ένεργητική ἄμυνα σημαίνει, μόλις δεχτεῖς μιά ίσχυρή πίεση τοῦ έχθροῦ στό σημεῖο πού κατέχεις, νά ύποχωρήσεις σέ ἄλλη θέση πιό πίσω. Ἔτσι έγκαταλείφθηκαν θέσεις σάν τήν Γκορίτσια, τόν Πύργο τῆς Στράτσιανης, τά Λημέρια, ένῶ μπορούσαμε νά τίς κρατήσουμε καί νά προξενήσουμε μεγάλη αίμοραγία στόν έχθρό.

Ἄλλα πάλι στελέχη μας νόμιζαν ὅτι σωστή τα-

χτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας εἶναι νά τάξεις ὁλόκληρο τό τμῆμα σου σέ μιά ἀμυντική γραμμή κι ἐκεῖ νά ὑπομένεις ὅλα τά πυρά τοῦ ἐχθροῦ καί νά προσπαθεῖς ν' ἀποκρούσεις, μένοντας κολλημένος στό πολυβολεῖο ἤ στή γῆ, τίς ἐπιθέσεις του. Αὐτή ἡ ξερή, ἡ στατική ἄμυνα, ἀποδείχτηκε πάντοτε ἀσύμφορη. Ὁ ἐχθρός σχεδόν σ' ὅλες αὐτές τίς περιπτώσεις, ἐφόσον δέ συνάντησε ἐνεργητική ἀντίσταση, κατέλαβε ἀργά ἤ γρήγορα τίς θέσεις μας καί μᾶς προξένησε καί ἀπώλειες.

Στή μεγάλη τους ὅμως πλειοψηφία τά στελέχη μας ἔγκαιρα εἶχαν κατανοήσει τό πνεῦμα τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας καί σωστά τήν ἐφάρμοσαν στήν πράξη. Γι' αὐτό καί ἀπότυχε τό ἀρχικό σχέδιο τοῦ ἐχθροῦ.

* * *

Ποιά εἶναι τά βασικά συστατικά στοιχεῖα τῆς πετυχημένης ἐνεργητικῆς ἄμυνας, ὅπως ἐφαρμόστηκε στή συγκεκριμένη περίπτωση τῆς μάχης τοῦ Γράμμου; Θ' ἀναφέρουμε ἐδῶ τά κυριότερα, γιά νά ἐξετάσουμε τόν τρόπο πού ἀντιμετωπίζονται ἀπό τά στελέχη μας.

Ἡ γερή ὀχύρωση: Στόν τομέα αὐτό μέχρι χτές τά τμήματά μας δέν εἶχαν κάνει σοβαρά βήματα. Ἡ ὀχυρωτική εἶναι ὁλόκληρη τέχνη καί ἡ μέχρι χτές παρτιζάνικη δράση μας στάθηκε ἐμπόδιο στή δημιουργία μιᾶς σοβαρῆς παράδοσης. Εἶναι ὅμως ἐπίσης γεγονός ὅτι οἱ περισυνές μάχες τοῦ Γράμμου, καθώς καί πολλές ἄλλες ταχτικῆς μορφῆς πού δόσαμε καί τέλος οἱ μαχητές τῆς Μουργκάνας, μᾶς ἔδειξαν ἀπό καιρό τή σημασία τοῦ προβλήματος τῆς ὀχύρωσης.

Τό πρόβλημα τέθηκε ἔγκαιρα ἀπό τό ΓΑ. Ἡ ἔλλειψη ὅμως πείρας καί παράδοσης, ἐμπόδισε τά στελέχη μας νά κατανοήσουν πέρα γιά πέρα τή σημασία του, νά τό μελετήσουν καί νά τό λύσουν σωστά σ' ὅλες τίς περιπτώσεις. Ἀλλά κι ἐκεῖ ἀκόμα πού ἔγινε σοβαρή σέ ποσότητα προσπάθεια, ἡ ποιότητά της δέν ἦταν πάντοτε ἀνάλογη. Ἔτσι ἀρκετά πολυβολεῖα βγῆ-

καν ἄχρηστα, γιατί δέν ἄντεχαν στίς ὀβίδες, εἴτε δέν εἶχαν καθόλου καλό πεδίο βολῆς. Ἡ δουλιά σέ πολλές περιπτώσεις, ἀκόμα καί τώρα τελευταῖα, ἀνατέθηκε πρόχειρα σέ ἀνθρώπους ἀκατάλληλους ἤ ἀνίδεους γιά ὀργάνωση ὀχυρωμένης τοποθεσίας.

Κοντά σ' αὐτό εἴχαμε πάθει τή γνωστή «κορυφομανία». Φτιάναμε πάντοτε μερικά πολυβολεῖα στήν κορυφή τοῦ ὑψώματος καί ἐφησυχάζαμε, ἐνῶ τό σωστό ἦταν τόν ἐχθρό νά τόν παραλάβεις ἀπό χαμηλά, ἀπό καλά ὀργανωμένες καί κλιμακωμένες σέ βάθος μέχρι τήν κορυφή θέσεις, ὥστε ὅταν φτάσει κι ἄν φτάσει κοντά στήν κορυφή, νἆναι καταεξαντλημένος καί καταματωμένος—δηλαδή πραγματικό ψητό γιά τήν ἀντεπίθεση πού θάπρεπε αὐτήν ἀκριβῶς τή στιγμή νἆναι ἕτοιμη. Ὅμως οἱ ἐπίμονες προσπάθειες μερικῶν διοικήσεων καί στελεχῶν συντελέσανε, ὥστε μέ τήν ἔναρξη τῆς μάχης τοῦ Γράμμου, ὁ ἐχθρός νά σκοντάψει σέ ἀρκετές καλά ὀχυρωμένες θέσεις καί μέσα σέ λίγο χρονικό διάστημα σ' ὅλη τήν ἀμυντική γραμμή τοῦ μετώπου μας ἄρχισε μιά μελετημένη καί συστηματική δουλιά, πού ἀδιάκοπα βελτιώνεται καί συνεχίζεται. Τώρα ὅλοι σχεδόν οἱ πολυβολητές καί οἱ ὁπλοπολυβοληπές μας, γερά ταμπουρωμένοι μέσα στό ὀχυρό τους μέ σκέπαστρο ἀπό 6 καί 7 κορμούς δέντρων, θερίζουν τόν ἐχθρό τραγουδώντας ἤ καπνίζοντας. Ἐδῶ πρέπει νά σημειώσουμε τήν ἀνάγκη νάχει κάθε πολυβολεῖο ἐπικοινωνία μέ βαθύ καί μακρύ χαράκωμα. Αὐτό γιά νά ἀλληλοϋποστηρίζονται τά πολυβολεῖα, ἀλλά καί γιά ν' ἀντιμετωπίζουν τόν ἐχθρό οἱ μαχητές μας ἐν ἀνάγκη κι ἔξω ἀπό τό πολυβολεῖο, γιατί μερικές φορές οἱ μοναρχοφασίστες πλησίασαν πολύ κοντά τά πολυβολεῖα μας κι ὅταν οἱ μαχητές μας χρειάστηκε νά βγοῦν ἔξω γιά νά τούς ἀντιμετωπίσουν βρέθηκαν τελείως ἀκάλυπτοι.

Ἀλλά ἡ λύση τοῦ προβλήματος δέν ὁλοκληρώθηκε. Ἔχει καί μερικές ἄλλες πλευρές. Μιά κι ἔχουμε

σκοπό νά κρατήσουμε σταθερά τίς θέσεις μας, ἐφόσον μᾶς συμφέρει, χρειάζεται ν' αὐξήσουμε στό ἀνώτατο δυνατό ὅριο τή δύναμη πυρός τῶν τμημάτων μας. Γι' αὐτό μποροῦμε καί πρέπει νά ἐφοδιάζουμε κάθε ὁμάδα μέ δυό καί τρία ἀκόμα αὐτόματα, ἐφόσον τά ἐξασφαλίζουμε μέσα σέ ὁπλοπολυβολεῖα μέ σκέπαστρα. Ἐπίσης μέ ἀδιάκοπες προσπάθειες πρέπει νά τείνουμε ὥστε καί ὁ τελευταῖος ἀκόμα ἀκροβολιστής μας νά βρίσκεται μέσα σέ χαράκωμα—κι ἄν εἶναι δυνατό μέ σκέπαστρο—γιατί διαφορετικά κάτω ἀπό τή βροχή τῶν πυρῶν τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ καί τῶν ἀεροπλάνων δυσκολεύεται πολύ νά κάνει κανονική βολή. Ἀκόμα χρειάζεται ν' ἀντιμετωπίσουμε μιά νέα μέθοδο τοῦ ἐχθροῦ, πού προσπαθεῖ νά καταστρέψει τά ὀχυρά μας ρίχνοντας βλήματα ἐπιβραδυντικά μέ διεισδυτική δύναμη. Σ' αὐτή τήν περίπτωση ἀνάμεσα στήν κάθε σειρά ἀπό κορμούς δέντρων χρειάζεται νά βάζουμε πέτρες. Ἐπίσης γερό στρῶμα ἀπό πέτρες πρέπει νά βάζουμε καί στό πάνω μέρος τοῦ σκέπαστρου ὥστε νά μή μποροῦνε καθόλου νά διεισδύσουν τά ἐπιβραδυντικά βλήματα. Τέλος χρειάζεται στήν κάθε ὀχυρωμένη τοποθεσία νά ἐνταθεῖ ἡ χρησιμοποίηση ναρκοπεδίων μέ τελερμάιν καί ἐκρηχτήρα, πού στίς λίγες περιπτώσεις πού χρησιμοποιήθηκαν ἀποδείχτηκαν τρομαχτικά καί σέ ὑλικά καί σέ ἠθικά ἀποτελέσματα. Κι ἀκόμα πρέπει νά βάλουμε σ' ἐφαρμογή καί τήν ὑπονόμευση τῶν ὑψωμάτων.

Σέ γενικές γραμμές τό πρόβλημα τῆς ὀχύρωσης ἄρχισε νά μπαίνει σέ ἀρκετά καλό δρόμο Εἶναι ὅμως γεγονός ὅτι ἀκόμα δέν κατανοήθηκε σά ζωτικό, βασικό πρόβλημα ἀπό ὅλα ἀνεξαίρετα τά στελέχη μας καί τούς μαχητές μας. Σ' ἕναν τομέα τοῦ μετώπου τῆς Κόνιτσας εἴχαμε μιά μέρα ἀπό τό πυροβολικό 13 τραυματίες, χωρίς νά γίνει μάχη. Αὐτό ἔγινε γιατί ὁ διοικητής τοῦ τμήματος δέ φρόντισε ν' ἀσφαλίσει μέσα σέ ὀχυρά τούς ἄντρες του. Γι' αὐτό οἱ διοικήσεις μέ

ἀδιάκοπο ἔλεγχο καί μέ αὐστηρά μέτρα χρειάζεται νά ξεριζώσουν αὐτή τήν ἐγκληματική ἐπανάπαυση ὄχι μόνο στήν περίπτωση τῆς μάχης τοῦ Γράμμου, ἀλλά καί σέ κάθε μελλοντική περίπτωση.

* * *

Ἡ μελετημένη διάταξη ἀποτελεῖ τό δεύτερο βασικό συστατικό τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας καί εἶναι στενά συνδυασμένη μέ τό πρόβλημα τῆς ὀχύρωσης. Στή μάχη τοῦ Γράμμου κάθε ὕψωμα, κάθε τοποθεσία πού ἔχεις νά ὑπερασπίσεις ἔχε. τίς ἰδιομορφίες της καί θέλει, ὕστερα ἀπό μελέτη, τή δική της διάταξη. Σέ καμιά ὅμως περίπτωση δέ συμφέρει ν' ἀραδιάζεις τούς ἄντρες σου στήν κορυφή τοῦ ὑψώματος ἤ σέ μιά μόνο τοποθεσία πιό κάτω. Ἡ διάταξη πρέπει νάχει βάθος, ν' ἀρχίζει ἔστω καί μέ μικρές ὁμάδες ἀπό τή ρεματιά καί νά φτάνει μέχρι ἀπάνω, ὥστε μέχρις ὅτου νά φτάσει ὁ ἐχθρός ψηλά νάχει βγεῖ ἡ γλῶσσα του ἕνα μέτρο ἔξω καί νάχει σπείρει ὅλον τόν τόπο μέ πτώματα. Ἐπίσης μ' αὐτόν τόν τρόπο δέ δίνεις εὔκολα στόχο στό πυροβολικό. Παράλληλα ὅμως πρέπει ν' ἀποφύγουμε τό λάθος νά ἐκδηλώνουμε, χωρίς ἄμεση ἀνάγκη, τά πυρά μας. Αὐτό τό ἐπιδιώκει μ' ἐπιμονή πάντοτε ὁ ἐχθρός γιά νά τά ἐπισημάνει ὕστερα μέ τό πυροβολικό, ἀλλά καί γιά νά βρεῖ μέρη πού δέ βάλλονται γιά νά διεισδύσει. Ἀρκετές φορές πέσαμε σ' αὐτό τό λάθος καί φυσικά δέν βγήκαμε ὠφελημένοι. Ἀντίθετα μπορεῖ νά φέρουμε σάν καλό παράδειγμα τίς συγκρούσεις στή Γκορούσια καί στά ἀντερείσματα τῆς Φούρκας στίς 19/7, ὅπου τά τμήματά μας ἐκδήλωσαν ἀπό πολύ κοντά καί αἰφνιδιαστικά τά πυρά τους. Ἔτσι καί τούς μοναρχοφασίστες τσάκισαν καί τήν ἐπέμβαση τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ ἔκαναν ἀδύνατη.

Καθορίζοντας τή διάταξη τοῦ τμήματός μας δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶμε τόν τρόμο τοῦ ἐχθροῦ—καί δικαιολογημένα—ἀπό τό πλευρικό χτύπημα. Σέ μιά

σύγκρουση στή Ράχη-Γιότσα ἦταν ἀρκετό ἕνα μόνο ὁπλοπολυβόλο, πού ἐκδηλώθηκε στά πλευρά μιᾶς ἐχθρικῆς διλοχίας, γιά νά τήν κάνει νά φύγει πανικόβλητη ἐγκαταλείποντας τούς νεκρούς της. Γι' αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο νά τοποθετοῦμε 2-3 ὁμαδοῦλες μέ ὁπλοπολυβόλα σέ διάφορες θέσεις τέτιες, ὥστε ὅταν ὁ ἐχθρός προχωράει, νά βρεθοῦνε στά πλευρά του ἤ καί στά νῶτα του. Γιά νά ξεκαθαριστοῦν ὅλα αὐτά μ' ἐπιτυχία εἶναι ἀπαραίτητη ἡ προσεχτική μελέτη καί ἀναγνώριση τῆς τοποθεσίας ἀπό τόν ἴδιο τό διοικητή καί ὁ καθορισμός ἀκόμα καί τῆς τελευταίας λεπτομέρειας.

* * *

Ἡ ἐξοικονόμηση ἱκανῆς ἐφεδρείας εἶναι τό βασικότερο συστατικό τῆς ἐνεργητικῆς μας ἄμυνας. Χωρίς ἐφεδρεία γιά ἀντεπίθεση ἡ ἄμυνα μετατρέπεται σέ στατική καί καταδικάζεται σέ θάνατο. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐμεῖς δέ διαθέτουμε τά ἄφθονα μπουλούκια τῶν μοναρχοφασιστῶν γιά νάχουμε καί διάταξη πυκνή καί ἐφεδρεία. Οἱ διοικητές μας σχεδόν πάντοτε παραπονοῦνται γιά τήν ἀραιή τους διάταξη καί γιά τήν ἀδυναμία τους νά ἐξοικονομήσουν ἐφεδρεία. Οἱ περισσότεροι ὅμως τελικά τά καταφέρνουν πολύ καλά κι αὐτό εἶναι ἀπόδειξη ὅτι τίς περισσότερες φορές, ὅταν κλαίγονται δέν ἔχουν δίκιο. Εἶναι προτιμότερο ν' ἀραιώσουμε τή διάταξη καί νάχουμε στό χέρι ἐφεδρεία παρά νά ἔχουμε λίγο πιό πυκνή διάταξη καί νά μήν ἔχουμε τίποτα στό χέρι. Ἄλλωστε τό κενό μποροῦμε νά τό ἀναπληρώσουμε βελτιώνοντας τά ὀχυρά μας καί αὐξάνοντας τή δύναμη πυρός.

Τέλος ἡ σωστή ἐκλογή τῆς στιγμῆς τῆς ἀντεπίθεσης εἶναι κι αὐτή ἕνα βασικό συστατικό τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας κι εἶναι στενά συνδυασμένο μέ τήν ἐξοικονόμηση ἐφεδρείας. Στίς μάχες τοῦ Γαύρου,

12/7, ὅταν ὁ ἐχθρός εἶχε ἀρκετά φθαρεῖ καί κουραστεῖ, ἡ διοίκηση ἐκδήλωσε λίγο πρίν σουρουπώσει τήν ἀντεπίθεσή της ἀπό τά πλευρά καί αἰφνιδιαστικά, μέ ἀποτέλεσμα νά διώξει τόν ἐχθρό ἀπό βασικές θέσεις, πού εἶχε καταλάβει καί νά τοῦ διαλύσει ἕνα ὁλόκληρο τάγμα. Μπορεῖ νά φέρουμε πολλά παραδείγματα καλῆς ἐκλογῆς τῆς στιγμῆς γιά τήν ἔναρξη τῆς ἀντεπίθεσης. Πρέπει ὅμως γιά νά τό πετύχεις αὐτό νάχεις τάξει τήν ἐφεδρεία σου σέ κατάλληλη θέση, ὥστε νά μπορεῖ νά ἐπέμβει ἀμέσως ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα καί χωρίς νά γίνει ἀντιληπτή ἀπ' τόν ἐχθρό. Κι ἐπειδή γιά νά τό πετύχουμε αὐτό χρειάζεται νᾶναι πολύ κοντά στή μάχη, πρέπει ἔγκαιρα νάχουμε φτιάσει χαρακώματα, καταφύγια κλπ., γιά νά τήν προφυλάξουμε ἀπό τήν ἀεροπορία καί τό πυροβολικό.

Τελειώνοντας ὑπογραμμίζουμε τήν ἡρωική δράση τῶν ἐλεύθερων σκοπευτῶν καί τῶν σαμποτέρ στά κοντινά μετόπισθεν καί τούς σταθμούς διοίκησης τοῦ ἐχθροῦ, γεγονός πού ἔχει ταράξει τό μοναρχοφασιστικό ἐπιτελεῖο καί τό ὑποχρέωσε νά κρατάει ὁλόκληρες ταξιαρχίες γιά φρουρές στούς δρόμους, ἐνῶ ὁ Μανιδάκης βλέπει ἐφιάλτες στόν ὕπνο καί στόν ξύπνιο του.

* * *

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου δέν τελείωσε ἀκόμη. Γι' αὐτό καί τά παραπάνω συμπεράσματα σέ καμιά περίπτωση δέν ἐξαντλοῦν οὔτε ὁλοκληρώνουν τήν τεράστια πείρα, πού ἔχει συγκεντρωθεῖ καί πού θά συγκεντρωθεῖ ἀπό τή μεγάλη αὐτή ἐπιχείρηση. Τό γενικό ὅμως συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ ταχτική μας τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας, σέ συνδυασμό, μέ τόν ἄφθαστο ἡρωισμό τῶν μαχητῶν καί στελεχῶν μας, ἐφαρμόστηκε μέ τέτια ἐπιτυχία, ὥστε σήμερα πάει νά ὁδηγήσει σέ ἀδιέξοδο τούς ντόπιους καί ξένους ἐχθρούς μας,

πού, όπως φαίνεται, ποτέ δέ φαντάζονταν ότι θά συναντοῦσαν τέτια ἀντίσταση.

Ἂν μέ βάση ὅλα τά μέχρι τώρα διδάγματα βελτιώσουμε ἀκόμα πιό πολύ τήν ταχτική μας, ὁ μοναρχοφασισμός ὄχι μόνο δέ θά περάσει στό Γράμμο, ἀλλ' ἀντίθετα τό δοξασμένο βουνό θά γίνει ὁ όριστικός τάφος του.

«Δημοκρατικός Στρατός» Αὔγουστος 1948

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΙΑΣ ΜΑΧΗΣ

Ποτέ ἴσως στή ζωή ἑνός καθοδηγητῆ δέ δοκιμάζονται τόσο ἔντονα ἡ ψυχική ἀντοχή, ἡ ὀξύτητα κι ἡ εὐλυγισία τῆς σκέψης, ἡ ἀποφασιστικότητα καί ἡ ἀγωνιστική του ἐπιμονή—ὅσο τήν ὥρα πού διευθύνει μιά μάχη. Ἔρχονται μάλιστα στιγμές, πού πάνω σέ μιά λιγόλογη διαταγή βάζεις τήν τύχη ὁλόκληρου τοῦ τμήματός σου, μαζί μέ τήν τιμή σου.

Ἡ διεύθυνση τῆς μάχης εἶναι μιά ὁλόκληρη τέχνη, πού δέν κλείνεται μέσα σέ ἀπόλυτους κανόνες καί κανονισμούς. Ἡ ἀνταλλαγή ὅμως τῆς πλούσιας πείρας ἀπό τίς ἐπιχειρήσεις τοῦ στρατοῦ μας μπορεῖ νά δώσει πολύτιμα διδάγματα γιά ὅλους μας πάνω σ' αὐτό τό πρόβλημα. Οἱ πιό κάτω παρατηρήσεις ἔχουν γίνει ὕστερα ἀπό τίς τελευταῖες μάχες στόν τομέα τοῦ Βίτσι.

I

Κάθε διοικητής ἔχει στή μάχη τό σχέδιό του πού ἐκφράζεται στή διαταγή ἐπιχείρησης. Συμβαίνει ὅμως συχνά τά πράγματα νά μήν ἔρχονται ὅπως τά ὑπολογίζεις. Ἀπό διάφορα λάθη εἴτε κι ἀπό ἀντικειμενικές αἰτίες, δημιουργιέται ξαφνικά, μόλις ἀρχίζει ἡ μάχη, μιά ἀναπάντεχα δύσκολη κατάσταση, πού δέν τήν πρόβλεψες καί πού σέ ξαφνιάζει. Σέ συνέχεια, ἀμέσως ὕστερα συμβαίνει νάρχονται μερικές φορές καί κάτι

ὑπερβολικές ἀναφορές τῶν παρακάτω διοικητῶν, πού ὑπερβάλλουν τά μέσα ἤ τίς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ καί τίς δικές τους ἀπώλειες, καί τότε ἡ κατάσταση σοῦ φαίνεται πιό σκοτεινή καί δύσκολη.

(Στίς 18/5 στήν ἐπιχείρηση τοῦ 'Ανώνυμου ἡ διοίκηση τῆς διλοχίας πού ὑπεράσπιζε τό ὕψωμα ἀνάφερνε ὅτι στό χέρι εἶχε 15 μαχητές ὅλους-ὅλους, γιά ν' ἀντιμετωπίσει τίς ἐχθρικές ἀντεπιθέσεις—ἐνῶ τό σούρουπο βρέθηκαν πάνω ἀπό 60).

Σέ τέτιες κρίσιμες στιγμές μᾶς πιάνει μερικές φορές ἀπογοήτευση καί ἀπαισιοδοξία. 'Αρχίζουμε ἀπ' αὐτή τήν ὥρα νά θεωροῦμε τό παιχνίδι χαμένο, βάζουμε τό κεφάλι κάτω καί δέν παρουσιάζουμε πιά καμιά σοβαρή, ἀποφασιστική ἀντίδραση, γιά τό ἀναποδογύρισμα τῆς κατάστασης. Οὐσιαστικά παύουμε πιά νά διευθύνουμε τή μάχη καί ἐγκαταλειπόμαστε στό μοιραῖο.

'Ακριβῶς ὅμως σ' αὐτές τίς στιγμές φαίνεται ἡ προσωπικότητα τοῦ διοικητῆ, πού τόν διακρίνει ἡ σιδερένια ἐπιμονή, τό πεῖσμα καί τό ἀλύγιστο θάρρος. Λένε ὅτι τό λιοντάρι γίνεται πιό θαρραλέο, ὅσο πιό σκοτεινή εἶναι ἡ νύχτα. Γιατί κι ἐμεῖς, σ' αὐτές τίς σκοτεινές ὧρες νά μή θυμόμαστε ὅτι οἱ κομμουνιστές, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, εἶναι καί «παιδιά ἡρωικῶν προσπαθειῶν»; Καί κρατώντας ψύχραιμα τόν παλμό τῆς μάχης, κινητοποιώντας ὅλες τίς ψυχικές καί πνευματικές μας δυνάμεις, νά βροῦμε σύντομα τόν τρόπο ὄχι μόνο νά βγοῦμε ἀπ' τό ἀδιέξοδο, ἀλλά ἀνατρέποντας τά καινούργια ἐμπόδια νά ἐπιβάλλλουμε στόν ἐχθρό τή θέλησή μας.

II

Τό πιό μεγάλο ἴσως ἁμάρτημα, γιά ἕνα διοικητή πού καθοδηγεῖ μιά μάχη, εἶναι ν' ἀφήσει τό μυαλό του νά σταματήσει ἀκριβῶς τήν ὥρα πού ἡ κατάσταση

μπλέκεται. Ἀκοῦς συχνά τήν ὥρα τῆς μάχης τόν παρακάτω διάλογο, ἀνάμεσα στήν παρακάτω καί στήν παραπάνω διοίκηση:

—Τί γίνεται Β.;

—Τί νά γίνει... νά... δέχουμαι πολλά πυρά κι ἔχω καθηλωθεῖ ἀπό ὥρα...

—Καί τί θά γίνει τώρα;

—Τί νά γίνει...; Ξέρω κι ἐγώ...;

Ἔτσι μαζί μέ τήν καθήλωση τοῦ τμήματος, καθηλώνεται καί ἡ σκέψη τοῦ διοικητῆ κι οἱ μαχητές ἐγκαταλειμμένοι στή μπούκα τῶν ἐχθρικῶν πυρῶν ἀποδεκατίζονται. Στήν ἐπιχείρηση στό ὕψωμα 1695 (13/5) τά τμήματα ἔμειναν ὧρες ὁλόκληρες καθηλωμένα κάτω ἀπό τά ἐχθρικά πυρά, χωρίς οὔτε ὁ λοχαγός, οὔτε ὁ ταγματάρχης νά σκέφτονται, νά προτείνουν ἤ νά ἐφαρμόσουν μιά σοβαρή λύση, ἐνῶ ὑπῆρχε τέτια καί ὄχι μόνο μία.

Νά ὅμως πῶς ἐνεργοῦσε σέ παρόμοιες περιστάσεις ἕνας ἀξιωματικός τοῦ Σοβιετικοῦ Στρατοῦ, ὁ Γκουσακόφσκι: «Κι ὅπως πάντοτε στίς κρίσιμες στιγμές τῆς μάχης, ὁ συνταγματάρχης ζωήρεψε. Τό μυαλό του ἄρχισε νά δουλεύει μέ μεγαλύτερη ἔνταση, πιό βαθιά ἔπιανε τήν κατάσταση, πιό γρήγορα τήν ἐχτιμοῦσε καί πιό θαρραλέα ἔπαιρνε τίς ἀποφάσεις... Ὅσο πιό περίπλοκη ἦταν ἡ κατάσταση, τόσο καλύτερα ἔνιωθε τόν ἑαυτό του...». (Μπ. Γκαλίν: «Ὁ ἀξιωματικός τῶν τάνκς»).

Ἡ ἀδυναμία τοῦ διοικητῆ νά δείξει σ' αὐτήν τήν περίπλοκη κατάσταση τήν ἀπαραίτητη εὐλυγισία καί ἱκανότητα ἄμεσης προσαρμογῆς τόν ὁδηγεῖ πολλές φορές σέ εὔκολες καί μονοκόμματες λύσεις, πού τελικά καταντᾶνε ἐγκληματικές καί βρίσκονται ἔξω ἀπό κάθε ἀρχή ταχτικῆς. Στήν ἐπιχείρηση τῆς Φλώρινας (12/2) ὁ ταγματάρχης πού ἐνεργοῦσε γιά τήν κατάληψη τοῦ Ἀνώνυμου ἔριξε πρῶτα ἕνα λόχο, πού ἀπότυχε μέ ἀρκετές ἀπώλειες. Ρίχνει συνέχεια ἀπό τήν ἴδια κατεύ-

θυνση δεύτερο λόχο, πού κι αὐτός τό ἴδιο ἀποτυχαίνει. Καί συνέχεια πάλι ἀπό τήν ἴδια κατεύθυνση ρίχνει καί τρίτο λόχο, πού εἶχε τήν ἴδια τύχη. Τό ἴδιο ἔγινε καί στό 1695 στίς 13/5. Ὁ λοχαγός ἔριξε διαδοχικά ἀπό τήν ἴδια κατεύθυνση καί ἀπερίσκεπτα καί τίς τρεῖς διμοιρίες του, τή μία κοντά στήν ἄλλη καί τίς ἀποδεκάτισε. Ὁ ταγματάρχης, χωρίς κι αὐτός νά σκεφτεῖ καθόλου, ἔριξε μέ τή σειρά του καί τό δεύτερο λόχο καί κανείς δέ φρόντισε ἔγκαιρα νά βρεῖ τίς αἰτίες πού καθηλώνονται τά τμήματα καί νά προσανατολιστεῖ ἀμέσως σέ ἄλλη λύση. Καί ὅπως εἴπαμε ὑπῆρχε τέτια λύση καί ὑπάρχει σ' ὅλες τίς περιπτώσεις. Τή βρίσκει ὅμως μόνον ἐκεῖνος πού ψάχνει, ἐκεῖνος πού ἐξασκεῖ καί συνηθίζει τή σκέψη του στό νά σπιθοβολάει καί νά γεννάει σ' ἐκεῖνες τίς περίπλοκες καταστάσεις. Ἐνῶ τή σωστή λύση ποτέ δέ μπορεῖ νά τή βρεῖ ἐκεῖνος, πού ἐνεργώντας ἀσυλλόγιστα, βιαστικά καί στενοκέφαλα, ρίχνει τόνα κοντά στ' ἄλλο τά τμήματά του πάνω στίς ἐχθρικές θέσεις ἔτσι, ὅπως ὁ ταῦρος ρίχνεται πάνω στό σπαθί τοῦ ταυρομάχου.

III

Ἀπό τά πιό πάνω προβλήματα γεννιέται τώρα μέ τή σειρά του ἕνα ἄλλο. Δηλαδή κατά πόσο καί μέ ποιόν τρόπο ὁ παραπάνω διοικητής βοηθάει τόν παρακάτω, ὅταν αὐτός ὁ τελευταῖος βρεθεῖ μέσα σέ μιά ἀναπάντεχα δύσκολη εἴτε περίπλοκη κατάσταση. Κι ἐδῶ πρέπει νά δοῦμε ὅτι συχνά δέν παίζουμε τό ρόλο μας σάν καθοδηγητές τῆς μάχης. Καί γιά νά καθοδηγήσεις σωστά τή μάχη, χρειάζεται πρίν ἀπ' ὅλα νά μάθεις τήν τέχνη νά καθοδηγεῖς ἐκεῖνες τίς ὧρες τούς παρακάτω διοικητές σου καί νά τούς βοηθᾶς θετικά καί δημιουργικά.

Σ' ἐμᾶς ὅμως θ' ἀκούσεις συχνά αὐτόν τό διάλογο, τήν ὥρα τῆς μάχης:

—Τί γίνεται... Γ.; προχώρησες...;

—Όχι... δέν τά κατάφερα ἀκόμα...

—Κάνε σύντομα... σύντομα... τί κόλλησες αὐτοῦ πέρα...;

Κι ἀρχίζουμε ἀμέσως νά νευριάζουμε, νά χάνουμε τήν ψυχραιμία μας, νά φωνάζουμε καί νά κάνουμε τόν πιό κάτω διοικητή νά πελαγώνει χειρότερα. Αὐτός ὅμως ἀκριβῶς ἐκείνη τή στιγμή ἔχει ἀνάγκη ἀπό τήν ὁλόπλευρη βοήθειά σου. Νά τοῦ δόσεις κουράγιο, αὐτοπεποίθηση, φτερά, καί νά τοῦ ξανοίξεις τή σκέψη, τή φαντασία καί τήν πονηριά. Ἀντί ν' ἀρχίσεις τίς φωνές καί νά τόν διατάζεις ξερά νά καταλάβει τόν ἀντικειμενικό του σκοπό «πάση θυσία», χρειάζεται νά ψάξεις σύντομα μαζί του καί νά τόν βοηθήσεις νά βρεῖ λύση στ' ἀδιέξοδο. Στήν ἐπιχείρηση τοῦ Μπίκοβικ (Νοέμβρης 1948) εἶδα ἕναν ταγματάρχη πού ἀργοῦσε νά πραγματοποιήσει τήν ἀποστολή του καί πού ὕστερα ἀπό τίς φωνές τοῦ πιό πάνω διοικητῆ του τάχασε πιό πολύ κι ἔτρεμε! Πῶς ἤτανε δυνατό νά συγκεντρώσει αὐτός ὁ ἄνθρωπος τό μυαλό του καί νά ἐνεργήσει πιό πέρα ψύχραιμα; Τό ἴδιο καί στήν ἐνέργεια πρός τό 1695, ἡ μόνη «βοήθεια» πού στήν ἀρχή δίναμε παρακάτω, ἤτανε νά τούς πιέζουμε ἀδιάκοπα. Ἐνῶ πραγματική βοήθεια θά ἤτανε νά βροῦμε σύντομα μαζί τίς αἰτίες πού καθηλώνονταν τά τμήματα καί νά τίς ἐξουδετερώσουμε μέ ἀνάλογα πυρά, πού διαθέταμε, καί μέ κατάλληλη κίνηση, πού μποροῦσε νά κάνουμε, ὅπως ἀποδείχτηκε στήν κριτική τῆς μάχης, πούγινε τήν ἄλλη μέρα.

Πίεση, λοιπόν, πού δέν συνοδεύεται μέ οὐσιαστική—καί πολύπλευρη ὅπου χρειάζεται—βοήθεια, σημαίνει ἀκόμα μεγαλύτερο θαλάσσωμα τῆς κατάστασης καί σέ καμιά περίπτωση δέν σημαίνει ἐπιτελική καθοδήγηση μιᾶς μάχης.

IV

Τώρα μέ τή σειρά του γεννιέται γιά μιά διοίκηση τό πρόβλημα τοῦ συντονισμοῦ τῶν ὅπλων τήν ὥρα τῆς μάχης καί ἰδιαίτερα τῆς σωστῆς καί λογικῆς χρησιμοποίησης τοῦ πυροβολικοῦ καί τῶν ὅλμων. Σήμερα μέ τά μέσα πού διαθέτουμε μποροῦμε καί πρέπει νά δίνουμε μάχες καί τήν ἡμέρα. Ἔτσι, ὅπως ἀπόδειξε κι ἡ τελευταία πείρα ἀξιοποιοῦμε καλύτερα τά βαριά μας ὅπλα, ἀποφεύγουμε, τουλάχιστο κατά τήν ἐπίθεση, τήν ἀποδιοργάνωση τῶν τμημάτων μας κλπ. Ὅμως στό ζήτημα τῆς χρησιμοποίησης τοῦ πυροβολικοῦ καί τῶν ὅλμων χρειάζεται νά κάνουμε ἀκόμα μερικά βήματα πρός τά μπρός καί οἱ πεζικαραῖοι καί οἱ πυροβολητές. Κι ἐδῶ τή σφραγίδα του νά τή βάλει ὁ καθοδηγητής τῆς μάχης, πού πρέπει νά διευθύνει τό πυροβολικό μέ ψυχραιμία καί προοπτική κι ὄχι μέ φούρια καί ἀπερίσκεπτα. Ἄς ἀφήσουμε ὅμως νά μιλήσει ἡ ἴδια ἡ ζωή.

Στή μάχη γιά τό 1695, τό Ἀνώνυμο καί τά Κουλκουθούρια, ἄκουγες κάθε λίγο καί λιγάκι τήν ἐντολή:

—Θεοδόση, βάλε κι ἐδῶ...

—Θεοδόση, βάλε κι ἐκεῖ...

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Θεοδόσης ἔβαζε ἐδῶ κι ἐκεῖ πού τοῦ λέγαμε, ἔβαζε καί παραπέρα μέ δική του πρωτοβουλία καί κανείς ἀπ' ὅλους μας δέν ἔπαιρνε μολύβι καί χαρτί νά ὑπολογίζει τί βλήματα ξοδεύουμε καί τί μᾶς μένουν. Ἔτσι ὅταν ἦρθε ἡ ἀποφασιστική στιγμή νά κάνουμε ἕνα γερό μπαράζ γιά νά τσακίσουμε τήν τελευταία ἀπεγνωσμένη ἀντεπίθεση τοῦ ἐχθροῦ στό Ἀνώνυμο, τότε ἀκριβῶς ὁ Θεοδόσης μᾶς ἀνάγγειλε ὅτι τά βλήματά του μετριῶνται στά δάχτυλα.

Νά καί ἕνα ἄλλο ζήτημα γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ πυροβολικοῦ. Ὅταν κάνουμε προπαρασκευή βάζουμε σ' ὅλη τήν ἔκταση τοῦ στόχου. Καί ὅταν ἡ πρώτη προσπάθεια τοῦ πεζικοῦ δέν πετύχει καί καθηλω-

θοῦμε κάπου, τότε συνήθως πᾶμε νά ἐπαναλάβουμε τήν προπαρασκευή μέ τόν ἴδιο τρόπο. Ἐδῶ ὅμως χρειάζεται τώρα νά καθορίζουμε τίς κύριες ἑστίες πυρός καί ἀντίστασης πού ἀπομένουν στόν ἐχθρικό στόχο καί μᾶς ἐμποδίζουν. Καί ἐκεῖ νά συγκεντρώνουμε ὅλο τό πυροβολικό, τούς ὅλμους κλπ., ἀντί νά τά σκορπίζουμε σ' ὅλη τήν ἔκταση τοῦ στόχου, ὅπως κάνουμε μέχρι σήμερα τίς περισσότερες φορές. Πολλοί ἀπό μᾶς ἔχουν ἀκούσει τούς μοναρχοφασίστες, ὅταν καθηλώνονται, νά ζητᾶνε πυροβολικό ἐνάντια στό τάδε πολυβολεῖο ἤ ὁλμοβολεῖο μας, γιατί τούς ἔχει ταράξει. Τό στόχο μάλιστα ὁ ἐχθρός τόν ἔχει χωρίσει, γιά τή βολή τοῦ πυροβολικοῦ του, σέ μερικότερους τετραγωνισμένους καί ἀριθμημένους στόχους. Γιατί νά μήν κάνουμε κι ἐμεῖς τό ἴδιο;

Ἡ λογική λοιπόν καί μέ προοπτική χρησιμοποίηση τοῦ πυροβολικοῦ, ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά βασικά στοιχεῖα γιά τήν ἐπιτελική καθοδήγηση μιᾶς μάχης. Διάλεγε καί ὑπολόγιζε μονάχος σου ψύχραιμα τήν κατάλληλη στιγμή καί μήν ἐπηρεάζεσαι ἀπό τίς φωνές καί τίς ἐκκλήσεις τῶν παρακάτω διοικητῶν, πού μερικές φορές καί γιά ψύλλου πήδημα ζητᾶνε πυροβολικό.

V

Καί μιά τελευταία παρατήρηση: Συχνά τήν ὥρα τῆς μάχης, μπροστά στίς δυσκολίες, ὁ καθοδηγητής ὑποτιμάει τίς δικές του δυνατότητες καί ὑπερτιμάει αὐτές τοῦ ἐχθροῦ, παραγνωρίζοντας ὅτι σέ τέτιες στιγμές οἱ μοναρχοφασίστες κατά κανόνα βρίσκονται σέ πιό δύσκολη ἀπό μᾶς θέση.

Στήν τρίτη ἀντεπίθεση τοῦ ἐχθροῦ στό Ἀνώνυμο ὁ διοικητής τῆς μοναρχοφασιστικῆς διλοχίας ἀνάφερνε παραπάνω:

—Τί θά γίνει; Εἶναι ἀδύνατο νά προχωρήσω...

Καί τήν ἴδια ὥρα ἡ διοίκηση τοῦ δικοῦ μας τμήματος πού ὑπεράσπιζε τό ὕψωμα ἀνάφερνε:

—Τί θά γίνει;... Δώδεκα ἄντρες ἔμειναν καί κρατᾶνε τό ὕψωμα...

Καί τί θέλετε νά γίνει σέ τέτιες στιγμές; Ἀσφαλῶς θά ἐπιβληθεῖ ἐκεῖνος πού διαθέτει περισσότερη ψυχική ἀντοχή, περισσότερο πεῖσμα, ἐπιμονή, ἀποφασιστικότητα καί ὁρμή καί μπορεῖ σωστά καί ἀνεπηρέαστα νά ἐχτιμήσει τήν κατάσταση. Καί δέν ταιριάζει σέ μᾶς σέ καμιά περίπτωση νά ἐπαληθεύουμε σέ τέτιες στιγμές τήν παροιμία: «Φοβᾶται ὁ Γιάννης τό θεριό, καί τό θεριό τό Γιάννη».

Τό πρόβλημα τῆς καθοδήγησης μιᾶς μάχης, σήμερα πού δίνουμε τόσο δύσκολες καί πολύπλοκες μάχες, εἶναι βασικό γιά τά στελέχη μας καί χρειάζεται ἀδιάκοπα νά μελετιέται. Γι' αὐτό πολλοί ἄλλοι σύντροφοι μποροῦν καί πρέπει νά δόσουν τήν πλούσια πείρα τους ἀπό τίς σελίδες τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ».

«Δημοκρατικός Στρατός» Ἰούλης 1949

Ο ΜΑΧΗΤΗΣ ΚΙ Ο ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Ένας άμερικάνος δημοσιογράφος, ό κ. Τσάιλντς, άπεσταλμένος στήν Ἀθήνα άπό τόν άντιδραστικό «Ταχυδρόμο τῆς Νέας Ὑόρκης», ἔγραφε στήν ἐφημερίδα του, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, καί τά παρακάτω: «Εἶναι δύσκολον νά καταλάβει κανείς, διατί ἕνας στρατός 138.000 ἀνδρῶν (καί μέ τούς ΜΑ·Υ·ΔΕΣ καί χωροφύλακες 200.000), δέν κατορθώνει νά νικήση 20.000 ἀντάρτας» (Ἐφημερίδα «Βῆμα» 1/10/47).

Φαίνεται πώς ὅταν ὁ κ. Τσάιλντς ἔγραφε τήν ἀνταπόκρισή του, ἀσφαλῶς θά τόν βασάνιζε ἕνα ἐρώτημα, τό ἴδιο πού βασανίζει κι ὅλους τούς συμπατριῶτες του ἀντιδραστικούς: «Πῶς γίνεται νά δίνουμε στούς ἕλληνες λακέδες μας τόσα ὅπλα, πυρομαχικά, κανόνια, τάνκς καί ἀεροπλάνα—νά τούς ταΐζουμε ἀκόμη καί μαρμελάδες—νά τούς ντύνουμε καί νά τούς παπουτσώνουμε—νά τούς στέλνουμε στρατηγούς καί ἀξιωματικούς μέ τή ντουζίνα, καθώς καί συμβουλές μέ τή σέσουλα—νά τούς κάνουμε ἀδιάκοπες δολαριοενέσεις τονωτικές—κι ἐντούτοις νά μή μποροῦνε νά νικήσουν τούς ἀντάρτες, πού πολεμοῦν ἕνας μέ δέκα καί μέ τόσες στερήσεις;».

Στό ἐρώτημα τοῦτο, πού εἶναι γεμάτο μυστήριο γιά τούς ἀμερικάνους, μπορεῖ ν' ἀπαντήσει εὔκολα ὁ μαχητής τοῦ ΔΣΕ, ἄντρας εἴτε γυναίκα. Κι ἡ ἀπάντηση πού θάδινε εἶναι ὅτι ὁ Δημ. Στρατός δέ νικιέται, γιατί στά ὅπλα καί τίς μαρμελάδες τῶν ἀμερικάνων ἀν-

τιπαρατάχνει ἄλλα ὅπλα, ἀκατανίκητα. Πρῶτα-πρῶτα τήν ἀνώτερη στρατηγική καί ταχτική του. Καί δεύτερο μιά σειρά ἄλλα ὅπλα, πού τά κατέχουν μόνον οἱ μαχητές καί οἱ ἀξιωματικοί μας καί πού δέ θά μπορέσουν ποτέ νά τ' ἀποχτήσουν οἱ ἀντίπαλοί μας, γιατί δέν ἀγοράζονται οὔτε μέ δολάρια, οὔτε μέ λίρες. Ἀλλά ποιά εἶναι αὐτά τά ὅπλα;

1. ΤΑ ΙΔΑΝΙΚΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΜΑΣ

Ἕνας ἀντιδραστικός διανοούμενος, ὁ περιβόητος ὑπουργός τοῦ Βούλγαρη Τσάτσος, ἔγραφε στήν «Καθημερινή» τόν περασμένο Σεπτέμβρη: «Πρέπει νά πιστεύει κανείς σέ κάτι, γιά νά ἔχει ἀνδρεία στόν ἀγώνα του. Δέν μπορεῖ νά μή διακρίνετε, ὅτι ἡ ὁρμή τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν ἀντιπάλων μας προσελκύει τόσους νέους δικούς μας πρός τό μέρος τους... Ἔλειψεν ὁ νοῦς, ἔλειψεν ἡ ψυχή, ἔλειψε τό ἦθος στόν ἀγώνα αὐτόν γιά τή διαφώτιση τοῦ λαοῦ ΜΑΣ! Γι' αὐτό οἱ νέοι πού μένουν σ' ἐμᾶς γίνονται χίτες...».

Αὐτή τή φορά πρέπει νά συμφωνήσουμε μέ τόν Τσάτσο. Πραγματικά «πρέπει νά πιστεύει κανείς σέ κάτι γιά νά ἔχει ἀνδρεία στόν ἀγώνα του». Καί ὅλοι οἱ μαχητές τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ πιστεύουν καί παλαίβουν γιά κάτι μεγάλο καί ἱερό. Ἀγωνίζονται γιά τήν Ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας τους καί τή Λαϊκή Δημοκρατία. Εἶναι ἐθελοντές ἀγωνιστές γιά τά μεγάλα Ἰδανικά τῆς Λευτεριᾶς καί τῆς Δημοκρατίας. Μισοῦν μ' ἄσβηστο μίσος τούς ξένους καί ντόπιους ἐκμεταλλευτές. Εἶναι οἱ κήρυκες τῆς λαϊκῆς συμφιλίωσης καί οἱ δημιουργοί μιᾶς νέας ζωῆς. Γι' αὐτά τά ἰδανικά παλαίβουν οἱ μαχητές κ οἱ ἀξιωματικοί τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ. Κι ὅταν χρειαστεῖ δίνουν χωρίς τσιγκουνιά τό αἷμα τους, ζητωκραυγάζοντας γιά τήν Ἑλλάδα καί τή Δημοκρατία. Νά ἕνα παράδειγμα, ἀνάμεσα στά τόσα ἄλλα. Στίς ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις τοῦ Γράμμου,

τό περασμένο καλοκαίρι, ὁ κυβερνητικός στρατός ἔφτασε μπροστά στόν πύργο τῆς Κοτύλης, πού τόν ὑπεράσπιζε μιά χούφτα μαχητές μας. Δυό μέρες συνέχεια τά κανόνια καί τ' ἀεροπλάνα τοῦ ἐχθροῦ ξερνοῦν φωτιά, μά ὁ στρατός του δέν μπορεῖ νά προχωρήσει στό βράχο. Οἱ ὑπερασπιστές του σωριάζουν κάτω δεκάδες κορμιά. Καί ξημερώνει ἡ 17 Ἰουλίου. Ὁ βράχος καίγεται πάλι ἀπό τίς ὀβίδες, τίς ρουκέτες καί τ' ἀντιαρματικά. Ἡ κόλαση τῶν προηγούμενων ἡμερῶν ἦταν τίποτα, μπροστά στή σημερινή. Οἱ ὑπερασπιστές τοῦ πύργου παίρνουν διαταγή νά συμπτυχθοῦν σέ καλύτερες θέσεις, ἀλλ' αὐτοί ἀρνοῦνται. Ὁ στρατός τῶν ἀμερικάνων ἐν τῷ μεταξύ πλησιάζει τό βράχο, σάν τά μυρμήγκια. Τρεῖς ἀγωνιστές, ὁ διμοιρίτης Γιάννης Θεοδώρου, ὁ σκοπευτής Νίκος Χατζηβασιλείου κι ὁ γεμιστής τοῦ ὁπλοπολυβόλου ὁρμοῦν κατά πάνω τους, θερίζοντάς τους, ὥσπου ἔρχονται σχεδόν στά χέρια. Οἱ τρεῖς ἥρωες πολεμᾶνε σάν τά λεοντάρια, ἀλλά στό τέλος τά πυρομαχικά τους τελειώνουν. Πίσω τους 20 μέτρα εἶναι ὁ γκρεμός, ἕνα φοβερό βάραθρο ἑκατόν πενήντα μέτρα βάθος. Μπροστά τους εἶναι ἡ αἰχμαλωσία. Ρίχνοντας τίς τελευταῖες τους σφαῖρες ὑποχωροῦν, φτάνουν στό χεῖλος τοῦ γκρεμοῦ, συκώνονται ξαφνικά γιά μιά στιγμή ὄρθιοι, ὑψώνουν τή γροθιά τους καί κραυγάζοντας «Θάνατος στό φασισμό», ρίχνονται στό πελώριο βάραθρο, πού τούς κατάπιε ἀμέσως. Καί πέφτοντας ἔτσι στό γκρεμό οἱ τρεῖς αὐτοί ἁπλοί ἄνθρωποι, διακήρυξαν σ' ὅλον τόν κόσμο ὅτι ἡ χώρα τούτη λέγεται Ἑλλάδα καί θά πληρώσει πολύ ἀκριβά ὅποιος ἐπιβουλευτεῖ τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρησία της.

Μπροστά σ' αὐτό τό νέο Ζάλογγο καί στά τόσα ἄλλα τοῦ ἀγώνα μας, τί ἔχουν νά δείξουν οἱ ἀντίπαλοι; Ποιά εἶναι τά ἰδανικά τους; Γιατί πολεμᾶνε; Μᾶς τό διηγιέται ὁ στρατιώτης Καγκάκης Γιώργης τοῦ 519 τάγματος τῆς 33 ταξιαρχίας πού αἰχμαλωτίστηκε ἀπό τά τμήματα τοῦ ΔΣΕ στίς 26 τοῦ Νοέμ-

βρη στό Νιντρούζι: «Πηγαίναμε, διηγιέται, νά πολεμήσουμε χωρίς ὄρεξη. Οἱ περισσότεροι στρατιῶτες καταλαβαίναμε ὅτι αὐτό πού κάνουμε ἐξυπηρετεῖ τά συμφέροντα τῶν ξένων καταχτητῶν καί τῶν πλουτοκρατῶν ἐθνοπροδοτῶν, πού καλοπερνοῦν καί θησαυρίζουν, στέλνοντας τά παιδιά τοῦ λαοῦ νά σκοτωθοῦν μεταξύ τους. Ἀκόμα κι ἐκεῖνοι πού ἦταν παρασυρμένοι γόγγυζαν...».

Μπροστά στούς ἥρωες τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, πού συνεχίζουν τίς ἔνδοξες ἐθνικές παραδόσεις τῶν κλεφτῶν, τοῦ 21 καί τῶν Ἐλασιτῶν, οἱ ἀντίπαλοί μας παρατάσσουν ρομπότ χωρίς ψυχή, πού ἀρχίζουνε νά νιώθουν ὅτι πολεμᾶνε γιά ξένα συμφέροντα. Ὁ μοναρχοφασισμός δέν ἔχει ἰδανικά. Κι αὐτά πού πάει νά ζεστάνει καί νά καλλιεργήσει εἶναι ψεύτικα, ἀρχίζουν νά βρωμᾶνε. Σιγά-σιγά οὔτε στό δῆθεν σλαβικό κίνδυνο, οὔτε στή δῆθεν ὑπεράσπιση τῶν συνόρων θά πιστεύει κανείς. Ὁ ψεύτης κι ὁ κλέφτης τόν πρῶτο χρόνο χαίρεται, λέει μιά παροιμία. Τό ἴδιο ἄρχισαν νά παθαίνουν κι οἱ πράχτορες τῶν ξένων μέ τίς ψευτιές τους. Στή Ρητίνη, ἕνα χωριό τῶν Πιερρίων πάνω ἀπό τήν Κατερίνη, εἶχαν φέρει ἕνα τάγμα κρητικῶν. Στούς στρατιῶτες εἶπαν ὅτι βρίσκονται κοντά στά σύνορα, ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ εἶναι σλαβομακεδόνες—«βούλγαροι»—καί ἀπαγόρεψαν κάθε ἐπαφή καί συζήτηση μαζί τους. Μιά μέρα ἕνας στρατιώτης ξεμονάχιασε ἕναν χωρικό καί τόν ρώτησε ἄν εἶναι... βούλγαρος! Ὁ ἄνθρωπος τοὔδειξε τήν ταυτότητά του τῆς μοναρχοφασιστικῆς ἀστυνομίας, πού βεβαίωνε μάλιστα ὅτι εἶναι παλιοελλαδίτης καί τοῦ ἐξήγησε τήν κοροϊδία. Τήν ἄλλη μέρα ὅλο τό τάγμα ἦταν ἀνάστατο. Κι αὐτό πούγινε μέ τό τάγμα τῶν κρητικῶν, γίνεται βαθμιαῖα σ' ὅλους τούς παρασυρμένους ἀνάμεσα στό στρατό καί τό λαό. Καί γι' αὐτό συμβαίνει τελικά, ὅπως λέει κι ὁ κ. Τσάτσος, «ἡ ὁρμή τοῦ ἐνθουσιασμοῦ

τῶν ἀντιπάλων μας (δηλαδή τῶν μαχητῶν τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ) νά προσελκύει τόσους νέους δικούς μας πρός τό μέρος τους...».

Τά ἀνώτερα, λοιπόν, ἰδανικά τοῦ στρατοῦ μας εἶναι τό ἕνα ἀκαταμάχητο ὅπλο του.

2. Η ΠΙΣΤΗ ΣΤΗ ΝΙΚΗ

Τό δεύτερο εἶναι ἡ ἀκλόνητη πίστη του στή νίκη. Πίστη θετική καί στέρεη, πού πηγάζει ἀπό τά ἀνώτερα ἰδανικά, ἀπό τό δίκιο τοῦ ἀγώνα μας κι ἀπό τή γνώση καί πεποίθηση πώς τό σημερινό καθεστώς τῆς σαπίλας καί τῆς ἐκμετάλλευσης ἔφαγε πιά τά ψωμιά του, κι ὁ θάνατός του εἶναι μιά ἱστορική ἀνάγκη. Ἡ πίστη αὐτή στηρίζεται στίς ἀπέραντες μαχητικές καί δημιουργικές ἱκανότητες τοῦ λαοῦ καί τοῦ δημοκρατικοῦ κινήματος καί στίς ἀνεξάντλητες ἐφεδρείες του στό ἐσωτερικό καί τό ἐξωτερικό τῆς πατρίδας μας. Γι' αὐτό ὁ μαχητής κι ὁ ἀξιωματικός τοῦ ΔΣΕ ἀλύγιστοι ὑπομένουν ὅλες τίς στερήσεις καί τίς κακουχίες. Καί μάλιστα ὅσο πιό σκληρός γίνεται ὁ ἀγώνας, ὅσο περισσότερες δυνάμεις καί μέσα ρίχνει σ' αὐτόν ὁ ἐχθρός, τόσο μεγαλύτερο γίνεται τό πεῖσμα τους. Στά τέλη τοῦ Μάη πού μᾶς πέρασε, τά τμήματα τῶν Χασίων, ὕστερ' ἀπό σκληρές μάχες καί ἀδιάκοπες διασπάσεις τῶν «κλοιῶν» τοῦ Βεντήρη, πέρασαν στά Πιέρια. Ἀπό κεῖ πέρασαν στό Βέρμιο. Βαδίζοντας τή νύχτα καί πολεμώντας τή μέρα, ἕνα μήνα σχεδόν συνέχεια, νηστικοί καί ξυπόλητοι, τράβηξαν πρός τό Καϊμακτσαλάν. Ἡ πορεία τῶν «Μυρίων» τοῦ Ξενοφώντα δέν εἶναι τίποτα μπροστά σ' αὐτήν τήν ἐποποιία. Ὅταν ἀνέβαιναν τούς ἀπότομους ἀνήφορους τοῦ βουνοῦ, μέ ἀδιάκοπη βροχή, ὅποιος τούς ἔβλεπε θά νόμιζε πώς ἦταν ἀδύνατο πιά νά φτάσουν. Κι ὅμως, ὅταν πάτησαν τήν κορφή, βροντερό, ζωντανό, ξέσπασε τό τραγούδι:

«Γιά σέ πατρίδα μας Ἑλλάδα
ζώσαμε τ' ἄρματα ξανά...».

Καί νόμιζε κανείς πώς τραγουδοῦσαν ἄνθρωποι, πού μόλις εἶχαν βγεῖ περίπατο ἀπό τό σπίτι τους.

Μπροστά σ' αὐτό τό ἀπίστευτο κουράγιο, μέ τί ἠθικό, μέ τί καρδιά καί πίστη πολεμοῦν οἱ ἀντίπαλοί μας; Μᾶς τό λέει ὁ στρατιώτης Δ. Μπράρης, πού σκοτώθηκε στό Δελβινάκι. Στό ἡμερολόγιό του, πού βρέθηκε πάνω του, ἔγραφε: «25/11/47. Ἀπό μέρες φτάνουν φῆμες ὅτι θά μετακινηθοῦμε. Τί διάολο τούς κάναμε καί θέλουν νά μᾶς πάρουν ἀπό δῶ; 28/11. Μήπως ξέρουμε ποιά θά εἶναι ἡ τύχη μας; Ἄς ἐλπίσουμε πώς θά ζήσουμε. Ὁ θεός βοηθός. Νά ἰδοῦμε πῶς θά ξημερώσει ἡ ἀποψινή βραδιά. Ἀκόμα νά ἰδοῦμε πῶς θά τελειώσει ἡ περιπέτεια αὐτή... 29/11. Οἱ ἀντάρτες μᾶς βάζουν... Ἐπιτίθενται ὄρθιοι, ἀκάλυπτοι καί τραγουδώντας. Εἶναι ν' ἀπορεῖ κανείς μέ τόν τρόπο πού πολεμοῦν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί καί με τήν ἀποφασιστικότητά τους».

Ἡ πίστη, λοιπόν, στή νίκη τοῦ ἀγώνα μας εἶναι τό δεύτερο ἀκαταμάχητο ὅπλο τῶν μαχητῶν μας.

3. Η ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Οἱ μαχητές κι οἱ ἀξιωματικοί τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ εἶναι παιδιά τοῦ λαοῦ. Ὁ Δημ. Στρατός εἶναι στρατός λαογέννητος. Βγῆκε ἀπό τό λαό. Ἀγωνίζεται γιά τό λαό. Στηρίζεται στό λαό. Κι ἕνας στρατός πού στηρίζεται στό λαό δέ νικιέται ποτέ. Ἀντίθετα, ἄν δέν στηρίζεται στό λαό θά καταστραφεῖ.

Ὁ λαός μας ἀγαπάει, βοηθάει καί ὑποστηρίζει τό Δημ. Στρατό. Τήν ὥρα πού ἡ γερμανίδα Φρίκη μέ τούς μοναρχοφασίστες κάνουν ἐράνους μέ τό στανιό, γιά τή «φανέλα» δῆθεν τοῦ στρατιώτη, ὁ λαός αὐθόρμητα προ-

σφέρνει ὅ,τι μπορεῖ στούς ἀντάρτες. Ἡ ἐπονίτισσα Εὐγενία Νασίκα ἀπό τή Φούρκα, γράφει ὅτι στό πρῶτο δεκαήμερο τοῦ Νοέμβρη οἱ γυναῖκες τοῦ χωριοῦ ἔπλεξαν 120 ζευγάρια κάλτσες, 50 φανέλες καί 80 πῆχες ὕφασμα, ἀφοῦ πρῶτα οἱ ἴδιες ἔγνεσαν τό μαλλί. Ἐπίσης στίς 20 τοῦ Νοέμβρη 50 ἄτομα, ἄντρες καί γυναῖκες, φορτώθηκαν 20 ὀκάδες ὁ καθένας καί ἀπό τή Φούρκα τίς μετέφεραν στήν Ἀβδέλα, 10 ὧρες δρόμο, περνώντας ἀπό τά χιόνια καί σέ ὕψος πάνω ἀπό 2.000 μέτρα. Στό ἴδιο μέρος, τό 1940, τόν καιρό τῆς ἰταλικῆς ἐπίθεσης ὁ ἴδιος λαός κουβάλησε στούς ὤμους του τά πυρομαχικά γιά τό στρατό μας, πού πολεμοῦσε τό φασισμό.

Στά Τζουμέρκα, στίς ἐκκαθαριστικές ἐπιχειρήσεις τοῦ περασμένου Μάη, ἀρκετοί ἀντάρτες ξεκόπηκαν ἀπό τά τμήματά τους κι ἔμειναν ἀπομονωμένοι μέσα στά ἄγρια βουνά τῆς περιοχῆς. Ὁ λαός ὅμως τούς ἔκρυψε, τούς φύλαξε, καί ὅταν τόν Αὔγουστο ξαναπῆγαν στά Τζουμέρκα τά τμήματα τοῦ Δημ. Στρατοῦ βρῆκαν μ' ἔκπληξη καί συγκίνηση ἀρκετούς συναγωνιστές, πού τούς εἶχαν γιά χαμένους.

Ἀλλά κι οἱ μαχητές τοῦ Δημ. Στρατοῦ μέ τόν ἀγώνα τους ὑπερασπίζονται ἀδιάκοπα τή ζωή, τήν τιμή καί τήν περιουσία τοῦ λαοῦ. Παίρνουν τήν ἐξουσία ἀπό τά χέρια τῶν ἐκμεταλλευτῶν καί τή δίνουν στό λαό, ἀνοίγοντάς του τό δρόμο τῆς προκοπῆς καί τοῦ πολιτισμοῦ. Ἔτσι δημιουργοῦμε ἀδιάρηχτους δεσμούς μέ τό λαό, πού κανένας δέν εἶναι σέ θέση νά τούς κλονίσει. Σήμερα ἀντλοῦμε τίς δυνάμεις μας ἀπό τό λαό. Ὁ ἀγώνας μας εἶναι ἀγώνας παλλαϊκός. Ὅλοι παίρνουν τ' ἅρματα, ὄχι μόνον οἱ ἄντρες, ἀλλά καί οἱ γυναῖκες. Ποτέ ἄλλοτε στήν πλούσια ἱστορία τῶν ἀγώνων τοῦ λαοῦ μας ἡ συμμετοχή τῶν γυναικῶν δέν ἦταν τόσο μαζική καί θετική, ὅσο σήμερα.

'Αντίθετα ὁ λαός μισεῖ τούς ξενοπουλημένους ἐγκληματίες, πού παρασταίνουν τή λεγόμενη κυβέρνηση τῆς 'Αθήνας. Τό ἡμερολόγιο τοῦ στρατιώτη πού ἀναφέραμε καί πιό πάνω, μιλάει ξεκάθαρα. Μέ ἡμερομηνία 24/9/47 καί μέ τόν τίτλο «'Αθήνα—Δελβινάκι» γράφει τίς ἐντυπώσεις του: «Σ' ὅλο τό ταξίδι ἀπό 'Αθήνα—Δελβινάκι ἕνα πράγμα μούκανε ἐντύπωση. 'Ο κλειστός χαρακτήρας τῶν κατοίκων καί ἡ ψυχρότης τους, πού δέν μπορῶ νά ἐξηγήσω. Πολλοί δέν μᾶς χαιρετοῦν καθόλου κι ἄλλοι χαιρετοῦν μέ τό ζόρι, μ' ἕνα χαμόγελο γεμάτο χολή, λές καί τούς ἐσκοτώσαμε τόν πατέρα...».

Γι' αὐτό κι οἱ ξενόδουλοι φασίστες ξεσπᾶνε μέ λύσσα καί μανία πάνω στό λαό, πού τούς μισεῖ γιά τά ἐγκλήματα καί τήν προδοσία τους. Γι' αὐτό οὔτε στή ζούγκλα δέν ξετυλίγονται τέτιες σκηνές αἵματος, φρίκης καί αἴσχους, ὅπως στήν ἀμερικανοκρατούμενη 'Ελλάδα σέ βάρος τοῦ λαοῦ καί τοῦ λαϊκοδημοκρατικοῦ κινήματος. Μόνο πωρωμένα ἀπό τό ἀντιλαϊκό μίσος χτήνη μποροῦν νά διαπράξουν τίς ὁμαδικές σφαγές τῆς Ξηρόβρυσης, τῆς Βαμβακοῦς καί τῶν ἀμερικανο-σοφουλικῶν ἐκτελεστικῶν ἀποσπασμάτων.

Μιά ἄβυσσος ὁλόκληρη ὑπάρχει στίς σχέσεις καί τούς δεσμούς μέ τό λαό, ἀνάμεσα στούς μαχητές τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ καί τά μοναρχοφασιστικά χτήνη. 'Ανάμεσα στήν 'Ελεύθερη 'Ελλάδα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας καί τούς ξετσίπωτους πράχτορες τῶν ξένων. «Στόν κόσμο, πού ἐκπροσωπεῖ τό χοντρικό ἐθνικό ξεπούλημα, τήν ἔσχατη ἐθνική προδοσία καί τή δουλική ὑποταγή στούς ξένους, ὀρθώνεται τό κίνημά μας, λαϊκό, ρωμαλαῖο, ἐθνικό, πηγαῖο, πού ἐκπροσωπεῖ ὅ,τι τίμιο, ἀντρίκιο, λαϊκό, ἐθνικό, πραγματικά ἐθνικό, ἔχει νά παρουσιάσει ὁ τόπος αὐτός». (Ν. Ζαχαριάδης, «Γράμμα στήν ΚΟ Θεσσαλονίκης». Κομέπ ἀριθ. 42, 1945).

Ἡ ἀγάπη, λοιπόν, κι ἡ ἀφοσίωση τοῦ λαοῦ εἶναι τό τρίτο μεγάλο ὅπλο τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ. Κι ἕνα ἀπό τά πρῶτα καθήκοντα κάθε μαχητῆ καί τμήματος τοῦ στρατοῦ μας, εἶναι νά συσφίγγει ὅλο καί περισσότερο τούς δεσμούς του μέ τό λαό. Νά τόν πονάει καί νά τόν βοηθάει. Ἔτσι θά μᾶς ἀγαπήσουν ἀκόμα κι οἱ παρασυρμένοι. Στό χωριό Πεντάβρυσο τῆς Καστοριᾶς ἡ καλή συμπεριφορά τῶν μαχητῶν τοῦ ΔΣΕ ἔκανε 18 οἰκογένειες ὁπλισμένων, καθώς καί ἀρκετούς ὁπλισμένους, νά γυρίσουν στό χωριό τους καί νά παραδόσουν τά ὅπλα τους.

4. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΜΑΧΗΤΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Σήμερα τή ζωντανή καί δοξασμένη ἱστορία τῆς πατρίδας μας, τή γράφουν οἱ ἁπλοί μαχητές, πού συγκροτοῦν τό πρωτοπόρο ἔνοπλο τμῆμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τό Δημοκρατικό Στρατό. Καί κοντά στά ἀνώτερα ἰδανικά, τήν ἀκλόνητη πίστη καί τήν ἀγάπη στό λαό, ὁ μαχητής τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ κατέχει ἤ μέ μιά ἀδιάκοπη προσπάθεια φροντίζει ν' ἀποχτήσει καί μιά σειρά ἄλλες ἰδιότητες. Οἱ ἰδιότητες αὐτές ἀποτελοῦν ἕνα ἄλλο μεγάλο κι ἀκαταμάχητο ὅπλο, πού δέν τόχει ὁ ἐχθρός. Ἀλλά ποιές εἶναι αὐτές οἱ ἰδιότητες, αὐτά τά ξεχωριστά χαρακτηριστικά;

Κάθε μαχητής τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ εἶναι κι ἕνας λαϊκός ἀγωνιστής, πού δίνει ὅλες του τίς δυνάμεις καί τήν ἴδια του τή ζωή, γιά τό καλό τοῦ λαοῦ, γιά τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας του. Δίχως καμιά ἐπιφύλαξη καί ὑπολογισμό δίνει τά πάντα στό μεγάλο ἀγώνα, χωρίς νά διστάζει μπροστά σέ καμιά θυσία καί χωρίς νά συνθηκολογεῖ ποτέ μέ τόν ἐχθρό.

Κάθε μαχητής ἀποχτάει συναίσθηση τοῦ ρόλου,

πού παίζει σάν λαϊκός άγωνιστής καί πρωτοπόρος μαχητής. Καί μαζί μέ τή δικαιολογημένη σεμνή ύπερηφάνεια του γι' αύτό τό μεγάλο ρόλο—ό μαχητής τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ αἰσθάνεται βαθιά τίς εὐθύνες, τίς ὑποχρεώσεις καί τά καθήκοντά του. Καί πρῶτο μεγάλο καθῆκον του εἶναι νά καλλιεργεῖ ἀδιάκοπα τό χαρακτήρα καί τό ἦθος του, νά γίνεται κάθε μέρα καί καλύτερος. Νά κάνει ἀδιάκοπο ἀγώνα γιά νά διορθώσει τά ἐλαττώματά του καί νά ἐξαλείψει τίς ἀδυναμίες του. Νά λέει παντοῦ καί πάντοτε τήν ἀλήθεια καί νά παραδέχεται μέ θάρρος καί ἀνδρισμό τίς εὐθύνες του. Νά μήν κουτσομπολεύει ποτέ, νά μήν κακολογεῖ στά κρυφά, γιατί ἔτσι ὁδηγεῖ τό τμῆμα του στήν ἀποσύνθεση καί γίνεται, χωρίς νά τό θέλει, πράχτορας τοῦ ἐχθροῦ. Νά ἔχει τέτια συμπεριφορά, ὥστε νά κρατάει πάντοτε ψηλά τόν τιμημένο τίτλο τοῦ μαχητῆ τοῦ ΔΣΕ καί νά μήν τόν λερώσει ποτέ. Ὁ μαχητής Γιάννης Κουσίδης, τοῦ λόχου Ἀσφάλειας τοῦ Ἀρχηγείου Δυτικῆς Μακεδονίας, σ' ἕνα γράμμα του ἀφηγιέται μέ τρόπο ἁπλό καί ζωντανό, πῶς ἔγινε ἄλλος ἄνθρωπος στό Δημοκρατικό Στρατό: «Ἔζησα, γράφει, 18 χρόνια τή ζωή ἑνός φτωχοῦ ἀγροτόπαιδου. Εἴμουνα ἀμόρφωτος καί μέ ἄσχημο χαρακτήρα. Ἔβριζα, νευριαζόμουνα, φώναζα, θύμωνα. Ὅταν βγῆκα ἀντάρτης παρεκτρεπόμουνα διαρκῶς. Ὅμως οἱ συναγωνιστές μου μοῦ φέρνονταν μέ τόν καλύτερο τρόπο κι αὐτό μ' ἔκανε νά σκέφτουμαι ὅτι πρέπει νά διορθωθῶ καί νά γίνω καλός ὅσο κι ἐκεῖνοι. Στήν πρώτη δημοκρατική συνέλευση τῆς διμοιρίας μας μίλησαν καί γιά μένα.—„Ὁ Γιάννης πρέπει νά διορθωθεῖ, εἴπανε. Ἐμεῖς ὅλοι θά τόν βοηθήσουμε νά διορθωθεῖ καί νά γίνει ὅσο μπορεῖ καλύτερος". Μίλησα κι ἐγώ. Στήν ἀρχή δέν ἤθελα νά μιλήσω. Ἀλλά στό τέλος μίλησα. Ἔκανα αὐτοκριτική. Ἀναγνώρισα τά ἐλαττώματά μου κι ἔδοσα τό λόγο μου νά βελτιωθῶ. Καί τόν κράτησα. Σήμερα, ὕστερ' ἀπό

ένα χρόνο ζωής στό Δημοκρατικό Στρατό, μοῦ φαίνεται πώς ἄλλαξα ὁλότελα, πώς ἔγινα καλύτερος».

Δεύτερο ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό τοῦ μαχητῆ τοῦ Δημ. Στρατοῦ εἶναι ἡ σιδερένια συνειδητή πειθαρχία. Κάθε παιδί τοῦ λαοῦ, κάθε ἀγωνιστής, ἔρχεται στό Δημ. Στρατό μέ σκοπό νά πολεμήσει γιά τή λευτεριά καί τήν προκοπή τοῦ τόπου του καί ξέρει ὅτι ἡ ἐκτέλεση τῶν διαταγῶν εἶναι κι ἕνα βῆμα γιά τήν πραγματοποίηση αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ. Γι' αὐτό ὅσο πιό πιστά καί μέ περισσότερη συνέπεια ἐκτελεῖ τίς διαταγές, τόσο πιό σύντομη θἆναι ἡ συντριβή τοῦ φασισμοῦ. Γι' αὐτό ἐπίσης δέ χωράει καμιά συζήτηση ἤ δισταγμός στήν ἐκτέλεση μιᾶς διαταγῆς. Ἀλλά δέν εἶναι ἀρκετό νά φροντίζεις νά ἐκτελέσεις ἐσύ τή διαταγή. Πρέπει νά ἐνδιαφέρεσαι νά ἐκτελεστεῖ ἀπό ὅλους μέ τήν ἴδια προθυμία.

Τρίτο χαρακτηριστικό τοῦ μαχητῆ εἶναι ἡ προσωπική παλικαριά καί ἡ μαχητική ἅμιλλα. Ὁ ἀντάρτης τοῦ Δημ. Στρατοῦ δέν ξέρει τί θά πεῖ φόβος. Δέ βλέπει τήν ὥρα πότε νάρθει ἀντιμέτωπος μέ τόν ἐχθρό. Ὑπάρχουν ἑκατοντάδες ἀντάρτες, πού μέ τή σεμνότητα τοῦ ἀγωνιστῆ, ἀφηγοῦνται πώς ἔχουν πάρει μέρος σέ 30—50 μάχες. Κάθε μέρα, ἀπό τή Μακεδονία μέχρι τήν Πελοπόννησο, ὁ κάθε μαχητής συναγωνίζεται τόν ἄλλο στήν παλικαριά. Οἱ κακουχίες κι οἱ δυσκολίες τοῦ ἀγώνα ἀντί νά τούς λυγίσουν, τούς ἀτσαλώνουν περισσότερο. Ἕνα τάγμα τοῦ Ἀρχηγείου Θεσσαλίας μέ ἡμερήσια διαταγή του ἀπονέμει ἔπαινο στό μαχητή Χρ. Συμπερέρη τοῦ 1ου λόχου, «γιατί παρά τή σφοδρή χιονοθύελλα, τό δριμύτατο κρύο καί τήν ἄθλια κατάστασή του ἀπό ἄποψη ἱματισμοῦ καί ὑπόδησης—πρῶτος μέ τό ὁπλοπολυβόλο ὅρμησε ἐνάντια στόν ἐχθρό στή μάχη τῆς Σαλατούρας, ξεσηκώνοντας στήν ἔφοδο καί τούς ἄλλους συμμαχητές του, μέ ἀποτέλεσμα τή γρήγορη κατάληψη τοῦ ὑψώματος». Τέ-

τιους ἥρωες ἔχει χιλιάδες καί δεκάδες χιλιάδες ὁ Δημ. Στρατός. Εἶναι ὅλοι οἱ μαχητές του.

Νά τώρα ἀπό τήν ἄλλη μεριά, πῶς περιγράφει ὁ αἰχμάλωτος στρατιώτης Καγκάκης τόν τρόπο πού πολεμοῦν τίς περισσότερες φορές οἱ μισθοφόροι τῶν ἀμερικάνων. «Εἴδαμε νά ξεχύνονται (στή μάχη τοῦ Νιντρούζι) κατά πάνω μας ἀπ' ὅλες τίς κατευθύνσεις, κατά κύματα οἱ ἀντάρτες, φωνάζοντας—ἀέρα α α... Πρῶτος τόβχλε στά πόδια ὁ λοχαγός. Οἱ ἄντρες τοῦ λόχου σκόρπισαν κι ὅπου φύγει-φύγει. Πετοῦσαν ὅ,τι εἶχαν καί δέν εἶχαν, ἀκόμα καί τά δίκωχά τους...»!

Μαζί ὅμως μέ τήν παλικαριά ὁ μαχητής τοῦ ΔΣΕ διακρίνεται κι ἀπό τήν ἀδιάκοπη προσπάθεια πού κάνει γιά νά βελτιώσει τίς πολεμικές του γνώσεις. Μαθαίνει στήν ἐντέλεια τό χειρισμό τοῦ ὅπλου, πού τοῦ ἔχουν ἐμπιστευθεῖ καί γυμνάζεται ἀδιάκοπα γιά τήν ἀκόμα τελειότερη χρησιμοποίησή του, γιά νά προξενεῖ ὅσο τό δυνατό μεγαλύτερη φθορά στόν ἐχθρό. Χωνεύει καλά μέσα του τήν ἀτομική ταχτική ἐκπαίδευση καί τήν ἐφαρμόζει στήν πράξη σχολαστικά, γιά νά πετύχει ἔτσι τό τμῆμα του τά καλύτερα ἀποτελέσματα μέ τίς λιγότερες θυσίες.

Τέταρτο χαρακτηριστικό τοῦ μαχητῆ τοῦ ΔΣΕ εἶναι ἡ αὐστηρή τήρηση τῶν κανόνων τῆς ἐπαγρύπνησης, πού ἀποτελεῖ ἀξεχώριστη ἰδιότητα κάθε λαϊκοῦ ἀγωνιστῆ. Κάθε μαχητής προσέχει τά πάντα, εἶναι παντοῦ καί πάντοτε ἄγρυπνος, ἔχει τά μάτια του δεκατέσσερα. Δέν εἶναι φαφλατάς καί φλύαρος. Δέν προδίνει ποτέ τά μυστικά τοῦ στρατοῦ.

Ἄλλο χαρακτηριστικό τοῦ μαχητῆ εἶναι ὅτι φροντίζει ἀδιάκοπα γιά τή μόρφωσή του, ἰδιαίτερα τήν πολιτική. Δέν ἀφήνει ποτέ νά περνάει ὁ καιρός ἄσκοπα, ρίχνοντάς το στήν τεμπελιά. Διαβάζει μέ προσοχή τόν τύπο, κατανοεῖ βαθιά τούς σκοπούς τοῦ ἀγώνα, ρωτάει, ἀνοίγει ὠφέλιμες καί γόνιμες συζητήσεις μέ τούς συναγωνιστές του. Σέ μιά μονάδα, ἐπειδή τήν ἡμέρα

οἱ μαχητές δέν εἶχαν καθόλου καιρό, μαζεύουνταν τή νύχτα καί διάβαζαν δυό καί τρεῖς ὧρες μέ τό δαδί, γιατί δέν ὑπῆρχε φῶς. Τό ἀνέβασμα τοῦ μορφωτικοῦ καί ἰδεολογικοῦ ἐπιπέδου κάνει πιό στέρεη τήν πίστη καί πιό ἀλύγιστη τή θέληση τῶν μαχητῶν. Τούς δίνει τή δυνατότητα νά προσφέρουν περισσότερα ὄχι μόνο στό σημερινό ἀγώνα, ἀλλά καί στήν αὐριανή λαϊκοδημοκρατική ἀναγέννηση τοῦ τόπου μας.

Ἐπίσης ὁ μαχητής τοῦ ΔΣΕ εἶναι φορέας ἑνός καινούργιου, ἀνώτερου πολιτισμοῦ. Φέρνεται πάντοτε μέ ἀνώτερη συναγωνιστική ἀλληλεγγύη στούς ἄλλους ἀντάρτες, βοηθάει τούς ἀδύνατους, τούς ἄρρωστους, τούς τραυματίες. Φροντίζει, ὅσο εἶναι δυνατό, νἆναι εὐπαρουσίαστος, ξυρισμένος, καθαρός. Οἱ θεωρίες πού ξεφυτρώνουν κάπου-κάπου, ὅτι: «δέ βαριέσαι, ἀντάρτες εἴμαστε, θἄχουμε καί ψεῖρες», εἶναι θεωρίες πού δέν ταιριάζουν μέ τόν ἀνώτερο πολιτισμό ἑνός λαϊκοῦ ἀγωνιστῆ. Ἐπίσης ὁ μαχητής τοῦ ΔΣΕ ἀγαπάει τήν ψυχαγωγία, τό χορό, τό τραγούδι, γιατί ξέρει τήν ἀξία τῆς χαρᾶς καί τοῦ γέλιου στόν πόλεμο.

Τέλος, οἱ μαχητές τοῦ στρατοῦ μας δέν εἶναι ποτέ τοπικιστές. Πολεμοῦν ὁπουδήποτε συμφέρνει στόν ἀγώνα, γιατί σ' ὁποιοδήποτε μέρος τῆς Ἑλλάδας κι ἄν μάχεται ὁ καθένας, μάχεται γιά τή λευτεριά τή δική του, τοῦ σπιτιοῦ του, τοῦ χωριοῦ του, τῆς πατρίδας του. Ἕνας χωρικός πούπιασε ἕναν τέτιο τοπικιστή-λιποτάχτη, πούφυγε ἀπό τό τμῆμα του καί πήγαινε στήν περιοχή του, στό Βίτσι, δήλωσε στόν πρόεδρο τοῦ στρατοδικείου στό Ἀρχηγεῖο Δυτικῆς Μακεδονίας: «Γιά νά πολεμήσω τό φασισμό συναγωνιστή πρόεδρε, πῆγα στήν Ἀλβανία κι ἔπαθα κρυοπαγήματα. Καί τότε δέν τόν ἤξερα καλά τό φασισμό. Τί θά πεῖ στό Βίτσι; Ὁ πόλεμος γίνεται σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα. Στερεώνει ἡ λευτεριά στό Βίτσι, ἅμα δέν πολεμᾶς νά ξεριζώσεις τό φασισμό ἀπ' τήν Ἑλλάδα ὅλη;».

Τέτιος εἶναι ὁ τύπος τοῦ μαχητῆ-λαϊκοῦ ἀγωνι-

στῆ. Κι αὐτές οἱ ἰδιότητές του ἀποτελοῦν ἕνα ἀνεχτίμητο ὅπλο καί κάνουν τό Δημοκρατικό Στρατό ἀνίκητο.

5. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Βασικό καί κύριο γνώρισμα τοῦ στελέχους, τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ εἶναι ὅτι ἀποτελεῖ ὑπόδειγμα πρωτοπόρου λαϊκοῦ ἀγωνιστῆ μέ ἀνώτερο χαρακτήρα καί ἦθος, πού συγκεντρώνει ὅλα τά προτερήματα καί τίς ἀρετές τοῦ λαοῦ μας καί πού σάν μοναδική ἀποστολή καί φιλοδοξία του ἔχει τάξει νά καταφέρει ὅλο καί μεγαλύτερα, ὅλο καί πιό τολμηρά, ὅλο καί πιό μαστορικά χτυπήματα στόν ἐχθρό.

Πιό συγκεκριμένα, ὁ ἀξιωματικός τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ συγκεντρώνει τά παρακάτω ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά:

α) Ἀνωτερότητα στό χαρακτήρα καί τό ἦθος.

Ὁ ἀξιωματικός-λαϊκός ἀγωνιστής, ἐπιβάλλεται παντοῦ καί πάντοτε μέ τό ἦθος του, τίς ἱκανότητές του καί τίς ἀδιάκοπες προσπάθειές του νά γίνει καλύτερος. Εἶναι καί σάν ἄτομο καί στή δουλιά του ἠθικά ἀπρόσβλητος. Καί μέ τό προσωπικό του παράδειγμα διαπαιδαγωγεῖ ὅλους ὅσοι βρίσκονται γύρω του καί στό τμῆμα του. Ὁ καταφερτζηδισμός, ἡ κολακεία καί ἡ δουλοπρέπεια, συνηθισμένα μέσα στό μοναρχικό στρατό, δέ βρίσκουν ποτέ θέση ἀνάμεσα στά στελέχη τοῦ ΔΣΕ, πού διακρίνονται γιά τή ντομπροσύνη τους, τή σεμνοπρέπεια καί τήν ἁπλότητά τους, τά μετρημένα καί ζυγισμένα λόγια τους. Εἶναι ὑπόδειγμα παντοῦ καί πάντοτε.

Τά μυαλά τοῦ λαϊκοῦ ἀξιωματικοῦ δέ φουσκώ-

νουν, οὔτε παίρνουν ποτέ ἀέρα. Μοναδική εὐγενικιά του φιλοδοξία εἶναι νάρχεται πάντα πρῶτος καί καλύτερος στή μαχητική ἅμιλλα καί στήν πάλη ἐνάντια στόν ἐχθρό. Ποτέ δέν ξεχνάει ὅτι κι αὐτός δέν εἶναι τίποτα περισσότερο ἀπό ἕνας συναγωνιστής, ὅπως κι ὅλοι οἱ ἄλλοι μαχητές, στό μεγάλον ἀγώνα γιά τή λευτεριά καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς πατρίδας. Ὅτι ἔχει περισσότερες ὑποχρεώσεις ἀπό τούς ἄλλους καί ὄχι δικαιώματα. Καί γι' αὐτό φέρνεται πάντα στούς ἄνδρες του σάν πατέρας. Κρατάει μαζί τους στενή κι ἐγκάρδια ἐπαφή καί τούς δείχνει ἀπέραντη στοργή. Ζεῖ μαζί τους τίς χαρές καί τίς λύπες τους, ἀκούει πάντοτε προσεχτικά ὅσα τοῦ λένε καί διδάσκεται κι ἀπό τούς πιό ἁπλούς ἀνθρώπους. Ξέρει πῶς ζοῦνε, τί τρῶνε καί τί ἀνάγκες ἔχουν οἱ μαχητές τοῦ τμήματός του καί κάνει τό κάθετι γιά νά βελτιώσει τή ζωή τους, πού στό Δημ. Στρατό ἰδιαίτερα εἶναι σήμερα πιό σκληρή. Ἕνας μεγάλος ρῶσος στρατηγός τοῦ περασμένου αἰώνα, ὁ Σκομπόλιεφ, ἔβγαλε τήν παρακάτω διαταγή στούς ἀξιωματικούς του: «Παρακαλῶ ὅλους τούς κ. κ. ἀξιωματικούς τοῦ ἐμπιστευμένου σέ μένα ἀνδρείου στρατοῦ, νά ποτιστοῦνε μέ τήν πεποίθηση πῶς ἡ ἀκούραστη φροντίδα γιά τό στρατιώτη, ἡ ἀγάπη πρός αὐτόν, ἀποδειγμένη μέ ἔργα, ἀποτελοῦν ἐγγύηση γιά τή νίκη».

Τή διαταγή τούτη τοῦ Σκομπόλιεφ κανείς ἀξιωματικός δέν πρέπει νά τήν ξεχάσει ποτέ.

Ὁ χαρακτήρας τοῦ λαϊκοῦ ἀξιωματικοῦ σφυρηλατεῖται ἀδιάκοπα πάνω στό πνεῦμα τῆς ἀγωνιστικῆς ἀδιαλλαξίας καί τῆς ἀλύγιστης ἐμμονῆς στίς ἀρχές. Πάνω ἀπ' ὅλα βάζει τό συμφέρον τοῦ ἀγώνα, παραμερίζοντας κάθε δισταγμό, αἰσθηματισμό, χωρίς ἀρχές συμβιβασμό, εἴτε χατήρια καί ρουσφέτια πρός ὁποιαδήποτε κατεύθυνση. Στό κέντρο κάθε σκέψης καί ἐνέργειάς του βρίσκεται πάντα τό πῶς θά ἐξοντώσει τόν ἐχθρό, χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι ἔχει πέτρινη,

αναίσθητη καρδιά. Ίσα-ίσα, επειδή πονάει κι αγαπάει τό λαό καί τήν πατρική του γῆ—καί μάλιστα τ' αγαπάει μέ πάθος—γι' αὐτό καί μισεῖ μέ ἄσβηστο μίσος τούς ντόπιους ἐκμεταλλευτές καί τούς ξένους ἰμπεριαλιστές καί δέν κάνει ποτέ κανένα συμβιβασμό καί ὑποχώρηση, πού ζημιώνει τό μεγάλο καί ἱερόν ἀγώνα. Ὁ λαϊκός ἀγωνιστής ποτέ δέν παρασέρνεται ἀπό αἰσθηματισμούς ἤ ἄλλες αἰτίες γιά ν' ἀνεχθεῖ μιά κατάσταση ἄσχημη, ἐπειδή ὑπεύθυνος γι αὐτή τήν κατάσταση εἶναι ὁ «τάδε» παλιός ἤ γνωστός συναγωνιστής καί δέν πρέπει νά τόν δυσαρεστήσει. Ἄν τόκανε θά ζήμιωνε τόν ἀγώνα καί ταυτόχρονα θά διέπραττε ἕναν ἀνήθικο στή βάση του συμβιβασμό.

Ἐδῶ ἔρχεται νά προστεθεῖ καί τό ὅπλο τῆς κριτικῆς καί αὐτοκριτικῆς, σάν ἀπαραίτητη ἰδιότητα γιά τή συγκρότηση τοῦ χαρακτήρα τοῦ λαϊκοῦ ἀξιωματικοῦ. Ἐφαρμόζοντας γύρω του τή δημιουργική (κι ὄχι τή χωροφυλακίστικη) κριτική καί τή γόνιμη αὐτοκριτική, ἀνάπτύχνει ἔτσι μιά δύναμη, πού σιγά-σιγά εἶναι ἱκανή νά ἐξαλείψει ὅλες τίς ἀδυναμίες τίς δικές του, τῶν ἀνδρῶν του καί τοῦ τμήματός του ἤ τοῦ τομέα τῆς δουλιᾶς του γενικά. Κανένας ἀξιωματικός δέν μπορεῖ νά προκόψει, ἄν δέ μάθει νά διδάσκεται ἀπό τά σφάλματα τά δικά του καί τῶν ἄλλων καί σύγχρονα νά διδάσκει μ' αὐτά καί τούς ἄλλους. Μέ τήν εὐκαιρία ἄς προστεθεῖ ἐδῶ κι ἡ ἀδιάκοπη προσπάθεια πού πρέπει νά κάνει ὁ ἀξιωματικός, γιά νά ὀργανώνει συστηματικό ἔλεγχο γιά τήν ἐκτέλεση τῶν διαταγῶν. Γιατί τό ζήτημα δέν εἶναι μόνο νά βγάλεις μιά καλή διαταγή, ἀλλά καί νά μπορεῖς νά ἐλέγξεις κατά πόσο ἐκτελεῖται καί νά βοηθήσεις στήν ἐκτέλεσή της.

Τέλος ὁ ἀξιωματικός τοῦ ΔΣΕ συγκεντρώνει μιά σειρά ξεχωριστές ἀρετές τοῦ λαοῦ μας, τή σταθερότητα καί συνέπεια στό λόγο του καί τό πεῖσμα στήν πραγματοποίηση τοῦ ἔργου πού ἀνέλαβε, τή γενναιο-

ψυχία καί τή λαϊκή εὐγένεια, τήν ἀνοιχτή καρδιά καί τήν εἰλικρίνεια, τήν καπατσοσύνη καί τό νοικοκυριό στή δουλιά του.

β) Πολεμική μαστοριά καί ἀγωνιστική ἔξαρση.

Τόν καιρό τῆς ἀπομονωμένης καί ἀσύνδετης ἀντάρτικης δράσης τῶν πρώτων μικροομάδων, ἡ ἀποφασιστικότητα, ἡ τόλμη κι ἡ παλικαριά τοῦ ἡγέτη ἦταν, κυρίως, ὁ βασικός συντελεστής τῆς νίκης. Σήμερα ὅμως αὐτό δέν ἀρκεῖ. Σήμερα ὁ ἀξιωματικός τοῦ Δημ. Στρατοῦ πρέπει νἆναι ἀπαραίτητα κάτοχος τῆς στρατιωτικῆς τέχνης, τῆς τέχνης τοῦ πολέμου.

Γιατί σήμερα ἡ πολεμική ταχτική πέρασε σέ ἀνώτερες μορφές κι ἕνας ἀξιωματικός ὁσοδήποτε γενναῖος κι ἄν εἶναι δέ θ' ἀνταποκριθεῖ στήν ἀποστολή του, ἄν δέν ἀποχτήσει τήν ἱκανότητα νά καταστρώνει ἕνα μελετημένο σχέδιο, ν' ἀντιλαμβάνεται γοργά τήν ταχτική κατάσταση καί τίς ἀδιάκοπες ἐναλλαγές της καί νά τίς ἀντιμετωπίζει ἀμέσως καί τέλος νά συνδυάζει μέ τόν καλύτερο τρόπο τή χρήση ὅλων τῶν ὅπλων πούχει στή διάθεσή του.

Πιό συγκεκριμένα, ὁ ἀξιωματικός τοῦ Δημ. Στρατοῦ σέ κάθε του ἐνέργεια δέν προχειρολογεῖ ποτέ, οὔτε αὐτοσχεδιάζει. Ἐνεργεῖ πάντοτε πάνω στή βάση ἑνός ἐπιτελικοῦ, καλά μελετημένου, μέχρι τή μικρότερή του λεπτομέρεια, σχεδίου. Καλλιεργεῖ ἀδιάκοπα στό τμῆμα του τό ἐπιθετικό πνεῦμα καί ξέρει νά διαλέγει μέ προσοχή τή στιγμή καί τό μέρος πού θά ἐπιτεθεῖ καί θά καταφέρει συντριφτικό χτύπημα στόν ἀντίπαλο. Εἶναι μάστορας στήν ἐνεργητική ἄμυνα καί στόν ἐπιδέξιο καί τολμηρό ἑλιγμό στά πλευρά καί τά νῶτα τοῦ ἐχθροῦ. Χρησιμοποιεῖ ἀριστοτεχνικά τίς ἐφεδρεῖες του καί ξέρει στήν ἐντέλεια νά διατηρεῖ τήν ἐπαφή μέ τόν ἐχθρό, νά ἐκμεταλλεύεται τήν ἐπιτυχία καί νά μήν τόν ἀφήνει οὔτε στιγμή νά ἡσυχάσει. Πά-

νω ἀπ' ὅλα τό στέλεχος τοῦ Δημ. Στρατοῦ πρέπει νά μάθει καλά νά συνδυάζει μέ καταστρεφτικό γιά τόν ἐχθρό τρόπο τόν ταχτικό μέ τόν παρτιζάνικο πόλεμο.

Οἱ ἀξιωματικοί τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ γιά νά πλουτίσουν τήν πείρα καί τήν τέχνη τους μελετοῦν πάντοτε τά διδάγματα ὅλων τῶν σοβαρῶν μαχῶν καί ἐπιχειρήσεων τοῦ στρατοῦ μας, καθώς καί τήν ταχτική τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ μελέτη καί ἀφομοίωση τῆς πείρας μιᾶς μεγάλης μάχης ἰσοδυναμεῖ μέ μῆνες ὁλόκληρους σπουδῶν σέ μιά στρατιωτική ἀκαδημία. Σήμερα, ὅπως καί πάντα, ἡ πολεμική τέχνη δέ βρίσκεται μόνο στούς κανονισμούς. Οἱ κανονισμοί βγαίνουν ἀπό τήν πείρα τοῦ πολέμου καί κάθε νέος πόλεμος πλουτίζει καί ἀνανεώνει τούς κανονισμούς.

Ὁ σημερινός πόλεμος εἶναι πολύμορφος ἀπό τήν πλευρά τῆς ταχτικῆς. Δίπλα στίς ταχτικές μονάδες, δροῦν τά παρτιζάνικα τμήματα, οἱ ἐλεύθεροι σκοπευτές, οἱ σαμποτέρ. Δέν εἶναι ποτέ δυνατό, νά κλειστεῖ σέ ὁρισμένους κανόνες καί ἄρθρα. Καί πρό παντός αὐτοί οἱ κανόνες δέν μπορεῖ καί δέν πρέπει ποτέ νά μετατρέπονται σέ καλούπια. Αὐτό ὅμως δέ σημαίνει σέ καμιά περίπτωση ὅτι οἱ ἀξιωματικοί τοῦ ΔΣΕ δέν πρέπει νά μελετοῦν τούς κανονισμούς, πού περιέχουν πολλούς βασικούς καί ἀπαράβατους ταχτικούς κανόνες.

Ἡ πολεμική ὅμως μαστοριά πρέπει ἀπαραίτητα νά συνδυάζεται μέ τήν ἀγωνιστική ἔξαρση, πού εἶναι γιά τόν ἀξιωματικό ἡ ἱκανότητα νά ξεσηκώνει τό πολεμικό πνεῦμα τῶν ἀνδρῶν του καί νά τούς ὁδηγεῖ μέ ἀκράτητη ὁρμή κι ἐνθουσιασμό, δίνοντας πάντα τό παράδειγμα, σέ ἀδιάκοπες ἐπιτυχίες. Νά μήν κιοτεύει ποτέ, μπροστά σέ ὁποιαδήποτε κατάσταση. Νά μή χάνει τήν ψυχραιμία, τό κουράγιο καί τό κέφι του οὔτε στίς πιό σκοτεινές στιγμές τοῦ ἀγώνα, ἀλλά μέ στιβαρό χέρι καί καθαρό μυαλό νά ὁδηγεῖ τό τμῆμα του ν' ἀντιμετωπίζει ὁποιοδήποτε κίνδυνο καί νά βρίσκει διέξοδο πάντοτε. Στίς πιό δύσκολες στιγμές διατηρεῖ

ἄσβηστη καί δυνατή τή φλόγα τῆς πίστης στή νίκη καί τή διοχετεύει καί στούς ἄνδρες του. Ὁ Στάλιν μιλώντας πρίν τόν πόλεμο στούς ἀπόφοιτους τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, τούς τόνισε: «Νά θυμᾶστε, σύντροφοι, πώς καλά στελέχη εἶναι ἐκεῖνα, πού δέ φοβοῦνται τίς δυσκολίες, δέν τίς ἀποφεύγουν, παρά ἀντίθετα βαδίζουν κατά πάνω τους γιά νά τίς ὑπερπηδήσουν, νά τίς νικήσουν. Μόνο στήν πάλη ἐνάντια στίς δυσκολίες σφυρηλατοῦνται τά πραγματικά στελέχη...». Κι ὁ ἀξιωματικός τοῦ ΔΣΕ δέν παρασέρνεται οὔτε ἐπηρεάζεται ποτέ ἀπό τίς δυσκολίες, ἀλλά τίς παρασέρνει στόν ὁρμητικό του δρόμο.

Ἀγωνιστική ἔξαρση γιά τόν ἀξιωματικό, σημαίνει ἐπίσης νά μή λογαριάζει κόπους καί θυσίες καί νά συνεχίζει χωρίς ἀνάπαυλα τόν ἀγώνα. Ποτέ δέν ἐπαναπαύεται πάνω σέ μιά προσωρινή του ἐπιτυχία. Ἡ αὐτοϊκανοποίηση καί ἡ ξενοιασιά στό Δημοκρατικό Στρατό εἶναι ὀλέθριο ἁμάρτημα. Τά παρακάτω λόγια τοῦ Λένιν, πρέπει νά γίνουν ἀρχή ἀπαράβατη γιά τό κάθε ἀξιωματικό τοῦ ΔΣΕ. «Νά μήν ἀφήνεστε, τόνιζε ὁ Λένιν, νά σᾶς κυριεύει ἡ ἐπανάπαυση καί ἡ ξενοιασιά. Νά σταθεροποιεῖτε τή νίκη σας. Ν' ἀποτελειώνετε τόν ἐχθρό, γιατί δέν ἔχει παρά μόνο χτυπηθεῖ, χωρίς νά ἔχει συντριβεῖ».

γ) Φωτεινή σκέψη καί σωστή προοπτική·

Ὁ ἀξιωματικός τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ δέν εἶναι ἕνας μισθοφόρος ἐπαγγελματίας στρατιωτικός. Πολεμάει γιά τήν Ἑλλάδα, γιά τή Λαϊκή Δημοκρατία, κι ὁ ἀγώνας εἶναι πολύμορφος, στρατιωτικός, πολιτικός, οἰκονομικός, ἰδεολογικός. Οἱ διάφορες μορφές εἶναι στενά δεμένες ἡ μιά μέ τήν ἄλλη. Γι' αὐτό ὁ ἀξιωματικός τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ χρειάζεται νἆναι τέλεια κατατοπισμένος πάνω σ' ὅλα τά προβλήματα τοῦ ἀγώνα, ἄμεσα καί ἔμεσα. Αὐτό προϋποθέτει φωτεινή σκέψη καί σωστή προοπτική. Νά μπορεῖ δηλαδή, νά συλλάβει βαθιά τό νόημα τῆς ἐποχῆς πού

ζοῦμε καί νάχει θετική προοπτική γιά τήν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων. Ἔτσι δέν ὑπάρχει ποτέ κίνδυνος νά χάσει τόν προσανατολισμό του καί νά κυριευθεῖ ἀπό δισταγμούς καί ταλαντεύσεις. Μπορεῖ νά προσαρμόζεται πιό εὔκολα στήν κατάσταση, πού ἀλλάζει κάθε τόσο, κι ὅταν ἀποκοπεῖ ξέρει πῶς νά ἐνεργήσει. Ἀκόμα δέν προσκολιέται στά παλιά οὔτε ξαφνιάζεται καί τά χάνει μπροστά σέ μιά νέα κατάσταση, γιατί τήν περίμενε κι ἦταν ἕτοιμος νά τήν ἀντιμετωπίσει.

Ὁ σωστός προσανατολισμός ἀναπτύγνει πιό πολύ τήν πρωτοβουλία τοῦ ἀξιωματικοῦ, πλουτίζει τήν πείρα καί τήν ὡριμότητά του, τόν ὁπλίζει μέ τήν ἀπαραίτητη στίς σημερινές συνθῆκες εὐλυγισία. Ἀκόμα βοηθάει στή μελέτη καί τή λύση, μέ ἐπιτελικό τρόπο, ὅλων τῶν προβλημάτων, πού ἀπασχολοῦν τό τμῆμα του ἤ τόν τομέα τῆς δουλιᾶς του. Καί ἀπό τά σπουδαιότερα, γίνεται ἀπρόσβλητος ἀπό τό μικρόβιο τῆς στενοκεφαλιᾶς καί δέν πιστεύει ποτέ τόν ἑαυτό του ἀναντικατάστατο. Ἀντίθετα, θεωρεῖ σάν ἕνα ἀπό τά κύρια καθήκοντά του νά τραβάει καί νά αναδείχνει γύρω του ὄχι ἕνα καί δυό, ἀλλά δεκάδες στελέχη, πού τόσο ἔχει ἀνάγκη σήμερα ὁ Δημοκρατικός Στρατός. Σ' αὐτό τό σημεῖο ὑπόδειγμα γιά ὅλους τούς ἀξιωματικούς πρέπει νά στέκεται ὁ ἀξέχαστος λοχαγός Σαλταπίδας, ἕνα ἁπλό τσομπανόπουλο, πού ἀπό τούς ἄντρες τοῦ λόχου του ἀνάδειξε μέσα σέ λίγο διάστημα 4 λοχαγούς, 12 διμοιρίτες καί 50 ὁμαδάρχες!

Τέλος, ὁπλισμένος μέ διαλεχτική σκέψη καί σωστή προοπτική ὁ λαϊκός ἀξιωματικός ξεκαθαρίζει ἀπό τόν κύκλο του τή γραφειοκρατία καί τό δογματισμό κι ἀποχτάει τή δυνατότητα νά καθορίζει σωστά πρός τά ποῦ τραβᾶμε, ἀναλύοντας ἀντικειμενικά τό συσχετισμό τῶν δυνάμεων καί γλυτώνοντας ἔτσι ἀπό τόν κίνδυνο τῆς ὑπερτίμησης εἴτε τῆς ὑποτίμησης τοῦ ἀντιπάλου.

Ὅλα τά παραπάνω προϋποθέτουν μιά ἀκούραστη

προσπάθεια τοῦ ἀξιωματικοῦ νά μαθαίνει, νά κατατοπίζεται καί νά συγχρονίζεται ἀδιάκοπα, πάνω σ' ὅλα τά πολιτικά, στρατιωτικά, ἰδεολογικά κλπ. προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας—ἐσωτερικά κι ἐξωτερικά. Νά μπορεῖ νά συνδυάζει τή θεωρία μέ τήν πράξη. Γι' αὐτό, ὅπου κι ἄν βρίσκεται, στήν πρώτη γραμμή εἴτε πιό πίσω, σέ πορεία ἤ στάσιμος, ὁ ἀξιωματικός τοῦ ΔΣΕ πρέπει νά διαβάζει καί νά διδάσκεται ἀδιάκοπα, ὅσο τοῦ εἶναι δυνατό, νά διαβάζει μέ πρόγραμμα καί σύστημα. Πράγμα δύσκολο, βέβαια, κάτω ἀπό τίς σημερινές συνθῆκες, ἀλλά ὄχι κι ἀκατόρθωτο.

6. ΝΑ ΓΙΝΟΥΜΕ ΟΛΟΙ ΑΞΙΟΙ ΜΑΧΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Σήμερα ὁ Δημ. Στρατός ἀποτελεῖ τή μεγάλη ἐλπίδα τοῦ πολύπαθου λαοῦ καί ὁ ἀγώνας του ἐνσαρκώνει ἑκατόχρονους πόθους τοῦ ἔθνους νά τραβήξει τό δρόμο τῆς προκοπῆς καί τῆς προόδου.

Οἱ μαχητές καί τά στελέχη τοῦ λαϊκοῦ στρατοῦ ἀποτελοῦν σήμερα τό ἔνοπλο πρωτοπόρο κομμάτι τοῦ λαοῦ, πού πραγματοποιεῖ αὐτούς τούς ἐθνικούς πόθους καί ζωντανεύει τίς λαϊκές ἐλπίδες.

Γι' αὐτό σήμερα, ἀλλά καί αὔριο, δέ θά ὑπάρχει τιμητικότερος τίτλος ἀπό τόν τίτλο τοῦ μαχητῆ ἤ τοῦ στελέχους τοῦ Δημ. Στρατοῦ, πού σήκωσαν στούς ὤμους τους ἕναν τόσο σκληρό καί ἡρωικόν ἀγώνα, γιά νά διώξουν τούς ξένους καταχτητές ἀπό τήν Ἑλλάδα καί νά χτίσουν τό καθεστώς τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας, δείχνοντας ταυτόχρονα καί σ' ὅλους τούς ἄλλους λαούς, πού σήμερα τούς ἀπειλεῖ ὁ ἰμπεριαλισμός, τό δρόμο τῆς σωτηρίας καί τῆς ἐθνικῆς τιμῆς.

Ὁ ἀγώνας αὐτός τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ κι ἡ μεγάλη ἱστορική ἀποστολή του, τοποθετεῖ σήμερα τόν ἑλληνικό λαό ἀνάμεσα στούς πιό πρωτοπόρους καί προοδευτικούς λαούς τοῦ κόσμου. Ὅλοι οἱ δημο-

κρατικοί λαοί ἀτενίζουν μ' ἐμπιστοσύνη τόν ἀγώνα τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ, στέκονται στό πλευρό του καί πιστεύουν ὅτι θά τά βγάλει πέρα παλικαρίσια. Καί χωρίς ἀμφιβολία ὁ Δημοκρατικός Στρατός θά ξεπληρώσει πέρα γιά πέρα τήν ἀποστολή του. Καί θά τή ξεπληρώσει τόσο καλύτερα καί τόσο συντομότερα, ὅσο μεγαλύτερες προσπάθειες κάνουν οἱ μαχητές καί τά στελέχη του γιά νά γίνουν καλύτεροι, ἀνώτεροι, ἱκανοί ν' ἀνταποκριθοῦνε στά μεγάλα τους καθήκοντα. Γιατί ὅσο καλύτεροι θά γίνονται, τόσο περισσότερο θά δυναμώνει ὁ Δημοκρατικός Στρατός.

Εἶναι, βέβαια, ἀλήθεια ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ ν' ἀλλάξει ἀπό τή μιά μέρα στήν ἄλλη. Χρειάζονται ἀδιάκοπες προσπάθειες κι ἐπίμονος ἀγώνας μέ τίς ἀδυναμίες καί τά ἐλαττώματα, πού μᾶς κληρονόμησε ἡ ἀστοτσιφλικάδικη κοινωνία. Ἀγώνας δύσκολος φυσικά. Ἀλλά ὅταν οἱ μαχητές καί τά στελέχη τοῦ Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ νικοῦν κι ἐξευτελίζουν τόν ἐγγλέζικο καί τόν ἀμερικάνικο ἰμπεριαλισμό, γιατί νά μή νικήσουν, ἄν ὄχι ὅλες, τουλάχιστο τίς περισσότερες ἀδυναμίες καί ἐλαττώματά τους;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ